

העולם החדש

המאבק
בתוככי

חרות

*

סיפור המעשה
של

חבר'ה המערכת:

יום אחד

הייתי

קבצן

*

היהודים

הבוחרים

בצלב

בלי מורא -
בלי
משוא פנים

מס. 862 שנה 17

כ"ו ניסן תשי"ד

29.4.54

מחיר 300 פרוטה

השבועון המצויר לאינסורמציה

ר"ח גליקסון 8 תל אביב
ליד תיאטרון "א ח ל"
מנען המברקים: "עולמס"
ת.ד. 186 טל. 28785

השער

כוכבת קולנוע אנגליה
דיאנה דורס

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כחן

עורך משנה, כיתוב: ישעיהו לביא

הכתב הראשי: עמנואל שרת

חברי המערכת:

דוב איהן, משה כדאפריס, יהודה בשן, יהודה נבאי, ניצה נבי, לילי גלילי, רותי ורד, כויל זכרי, אושר טאובר, עמוס קינו, סילבי קשת.

מ"מ ראש מערכת ירושלים

יחזנו אורן

מנהל מעבדה: דוד שחיני

ראש המנהלה: שלמה דרור

לפיכך קשה לדרוש מליבנה, אשתו שתי בנותיו החמודות שיוותרו על נוחותם כדי למצוא חן בעיני מוסדות אלמוניים.

אלא שבזה לא נגזר הענין. בזה הוא רק מתחיל.
אליעזר ליבנה הטיף משך שנים בהתמדה — ובהצדקה — להורדה סטטאלית של רמת המחיה במדינה. מעל במות רבות, וגם ב"כתבת" שער של העולם הזה (798) הוכיח בעליל את הפשע הטמון במצב הנוכחי של עם החי על נדבות, מייצר מעט, מתרשל בעבודה ומרשה לעצמו יחד עם זאת רמת מחיה הקיימת רק בין אורחים אמריקאים העובדים כמטורפים.
ויכול אדם באמת לשאול את עצמו, בכל התמימות: או מה, חבר-הכנסת ליבנה? האם באמת אפשר להפריד לחלוטין בין הספתו של בן-אדם, ובין הגשמתו בחייו הפרטיים?

אולם אין לבוא אל אדם בתביעות על אי-יכולתו להיות למנהיג הדור. אפשר ל"הטיח אשמה זו גם בפני מליון וחצי אזרחי חיים ישראליים אחרים.
אין לבוא גם בטענה אל אדם פוליטי שאינו מקיים את אשר הוא מדבר. באותה אשמה בדיוק אפשר לבוא לכל מסלגה אחרת בישראל. מה ההבדל בין ליבנה ובין ק"י בן שחבריו מקללים את המענק האמריקאי — וחיים על שבונו? או חברי תנועה שקראו למרי אזרחי בגלל החלטת הממשלה לקבל שילומים מגרמניה — והמוכנים ב"החלט לצרוך במכוניותיהם את הבנוני? נקנה בכסף גרמני?
אם יהיו עסקני כל המפלגות גלויי-לב, מוטב שיעשו יד אחת, יכירו בעובדה שאיש מהם אינו ואמין בדברי עצמו וישמרו איש על כבוד רעהו. אם מותר לזייף ציטטה היסטורית: "עסקני כל המפלגות — הת"א אחדו! אין לכם מה להפסיד, מלבד עק"ו ונוותיכם. יש לכם מענק ומלאו לזכות בו!"

אורי אבנרי

מכתבים

הכחנות הטובות שהגיעו אותכם להדפיס את ה"רפורטזיה". הסוד של ישראל הוא תעודה כי גם כפוצת האנשים שנראתה עד כה ככחול הצנינות והביקורת ההרסנית מסוגלת לראות ולחוש את הרברים הנוריים והרעים הנעשים בארצנו בכל ימות-השנה.

תודתי העמוקה על תרומתכם להרמת מוראל האזרח הישראלי...
ג"מי קצאב, חיפה
יפה מאוד מצדכם שאתם מראים את הדברים היפים והציוניים וזוכים את העול הנוקע לשמים אבל דחילקום — פעם אחת לשנה, זה מספיק בהחלט!
שמאל הלפרן, חדרה
איה אוסף נהדר! בחורה היוצאת אל הטבע, עולה חרש המכה שרשים באדמה, צבר הכובש את השממה רבותי כל עוד יהיו לנו בחורים כאלה, אין למדינת ישראל מה לחשוש.
רות ברמן, נתניה

...יותר מדי ציונות!
אריה אלטר, רמת-גן
אנשים יאמרו: "יותר מדי ציונות" אין דבר, הניחו להם לומר זאת. הם רק מנסים להעמיד פני אדישים וצניקאים, כי זהו האסונה האחרונה.

אולם גם הם יודעים כי טוב לזכור מדי פעם את הטוב והיפה. לא רק את המנוני והמנון, והרי סוף-סוף זהו המפידו האמיתי של עתנו — לא רק להתרועע על עולות אלא גם להציב דוגמה בפני קוראיו להראות להם כי עוד יש כער מה להלחם.

אורה שנלר, חיפה
זה יהיה הפוף
אינני מכין מדוע יש לפתור מפצת המימן (דעולם הזה 861). נניח אפילו שהאמריקאים וה"רוסים" ישליכו מצצות כאלו עד שלא יישאר מה אדם חי על פני כדור-הארץ. מה רע בזה? אף האהבה הפתאומית הזאת לבני-האדם האם המין האנושי הוא כל כך טוב ויפה שהכל עליה ואל תאמרו שאני מניחם או שאני רואה שחורות... השמרת המין האנושי הוא חלום ורוד. ישראל בלוק, תל-אביב
האם הקורא בלוק טובל לפעמים גם מה"לום-בלחות?

תארו לעצמכם ושיבה של משה אחד הצדדים הלוחמים. מספר נמדד מציע רשימה של מטרות להשגחה מימנית. המספר הנכוה עובר על הרשימה ואומר: אוקיי, אוקיי, פחאום הוא צועק: "מהז מדינת ישראל צצת מימן על מדינת ישראל? היא לא שחה יותר מפצת אפום עלובה" מוסרה-שכל: אל לנו להתמקד יותר מדי בעני יינים אלה כי בלאו-הכי כל המאמרים והצעות שלנו לא יועילו כלום. אנו מנסים מכדי שמישנו ישום לב אלינו כדברים כאלה.

שלום בן-שושן, יפו
בעל הזקן
בעצם מה האסון שבנצרת ישב רוב קומוניסטי (העולם הזה 861)? נניח אפילו שכל קומוניסטי הוא איש של המדינה וכי כל קומוניסטי ערבי הוא שני אויבים של מדינה. מה יכולים לעשות לנו כמה אלפים כאלה, הוושבים בנצרת? הם משתעשעים ברעיון כי כל מה שהם אומרים יורדו כאמת להיות כל כך שרובים ויהיו מה שהם באמת: תושבים של עיריה עלובה בגליל המרכזי.

אברהם רביץ, חיפה
כולם אומרים שהערבים הצביעו בעד הקומור ניסכים מפני שהם לא אוהבים את היהודים. אז למה איש לא השב על אמצעית-עמולה פשוט ומשכנע כמו להדפיס תמונות גדולות של מארכס. עם הזמן הגדול שלו, ולכתוב כי אביה הרחמי של מק"י ושל כל המוניומים הוא יהודי?

את הובן
המרוקטורות של עמוס קינו חסרות מעט. אולם ממש מה ממשיות הן להופיע מעל דפי העולם הזה... אימצא קורא אחד המתלהב מאותו אותיותיו, הנני מוכן לשלם סך-לקורא הנ"ל. דן בן-און, צה"ל
אם כן, יכול הקורא בן-און לשלוח את הפרס לקורא הבא.

מיקי מהי?
צר לי מאוד לומר לנערת-השער מיקי (העולם הזה 860) שהיא מיפוס כלתי-ציבי (קיבוץ, מושב, נגב, תל-אביב), שהיא איטום רומנטי-סנטימנטלי בלתי-מעשי (מחשבת את האמול), ושואי מי פוס ריאקציוני (אינה מוראת עתונים)...
ראובן ככר, נפר טלחה

כמעט ששכחתי את ראשי. לבסוף ניליתי את הסיבה מדוע שמחם את מיקי על השער דוקא בגליון פסח. פשוט מאוד: בפסח כל אחד נוסע לקיבוץ המושב — בעיקר אל מחוץ לעיר. ומי יכול לסמל את הרב? יותר מהבחורה התל-אביבית הזאת שכבר נסעה ילכל רחבי הארץ והשתכחה לפחות למחצית הישבים בה?

על הגובה
בכתב על לוכוב מנה (העולם הזה 860) כתב"תם כי אותו ישוב הנו הקיבוץ הנכוה ביותר בא"י

מה כוחו של צה"ל?
מהי רוח חייליו?
מהי דרך מחשבתו?
בשבוע הבא, בגליון של ערב יום העצמאות, יפרסם העולם הזה
דו"ח על צבא ההגנה
רפורטזיה מקיפה על בעיות ה-כפתון של המדינה ומצב הכוונות של חילותיה. הכוללת שיתוף חות ממצות עם מפקדי החילות הקרביים.

ר"ח במידה ותייענו במסות, תחכו שקיבוץ סאסא הנו נכוה ממנה.
חוג לידיעת הארץ, סאסא
כתב הרשימה, שאינו שייך לשום חוג, לא עמד על הגובה, עיין בזכרונותיו, לא במפה. סאסא, כמובן, היא הנכוה ביותר (897) מנה באה אחריה (880).

בעל השפעה
מכון שמשון, מכון הארי, מכון יוספה ועמיאל ועוד ועוד — וכולם בתל-אביב. מה יהיה עם בעלי-הכרם הירושלמיים דחילקום, השתמשו בכוח השפעתכם וראו שכלל הפחות אחד מהם יפתח איזה תחיקת מכון גם פה...

בעל כרס, ירושלים
העולם הזה יאמץ את שרריו, ישתדל לשכנע את מפתחי השרירים. לפי שעה הוא מייעץ לקורא בעלי-הכרס להדק את חגורו, תן, לאכול פחות.

קומדיה של טעויות
...הייתי רוצה לתקן טעות קלה שנפלה במכתב שפורסם בגליון העולם הזה (861) תחת הכותרת דוספים את הלבנים בחתימת חיים תבון, בארשבע. שמו של המהנדס הראשי של הסוכנות במחוז הנגב אינו כן, אלא בן ובן רבינוביץ. תוכלו לשאול כל אדם בבארשבע, יתר על כן, הוא לא נולד בגליציה, אלא במוסקבה (תוכלו לשאול כל אדם במוסקבה).
אין זו הפעם הראשונה שכך נחשב בטעות לכך. בתקופת מלחמת-העצמאות היה בן מנדלסון בחיל-ההנדסה בחזית הנגב. באחד הימים התפוצץ לידו פגז והוא התחפף באוויר ונפל לתוך באר עמוקה, אשר שמה היה בכפרה — בירשדורף-אל. בו הוא הצליח ברנע האחרון לאחוז בחבל עבה שהיה תלוי בתוך הבאר ולהשתלשל אל הקרקעית. הוא נשאר שם שבועים ושתיים שעות. ביו החיילים שנשלחו להפסיק את כן היה גם יקה אחד. לרוע המזל שמע דוקא אותו יקה קול קורא מתוך הכפר: "הצילו!"
הוא נתן מעל בכפר ושאל: "מי שם?"
"כין, תוציא אותי מכאן!"
"מצטער, אנו מחפשים את כן."
"היי, אל תלך לא חשוב, אם אני בן או כן, תוציא אותו מכאן!"
אולם החייל היקה טען שהוא מוכרח לשוב אל מפקדו. להודיע לו על השינוי במצב ולבקש רשות להציל את כן במקום כן.
לבסוף כשהועלה כן (סליחה בן) הרטוב וה"דועדוע הכבד, שאל אותו מצילו כרוך דאנה אם הוא רוצה קצת מים קרים. זה הנדיש את הסאה. בן כמעט והתפוצץ מכעס. ואחרי כל זה אתם באים וכותבים כן!

דוד יוחנני, בארשבע

הסיני שקר! שקר! שקר!
האמריקאי: למען הצדק, החופש, הר שלום...
הרוסי: שתוק! מסית! למען הצדק, החופש, השלום...
הצרפתי: מה אתה יודע על הו צי מין?
הרוסי: מנגד! בעיות המין של הצר פתים אינן נוגעות ל...
הבריטי: גינטלמן! אני מבקש מכם — הוחלט פה אחד: ל — בן-קשת בריי טניה הגולה הוחלט ל — פה הועייה הבאה תקיים בעוד שלושה חודשים ב" לוזאן,
החמשייר
מעשה בכתב מיוחד, שנשלח כקצבן יום אחד. כשמנה וספר לעתון לא חזר — הוא החליט להמשיך לפשוט יד.

העולם הבא
השבועון המצויר לאינסורמציה
פתיחת הועידה
גינבה, יום ג', מאת סופרנו המיוחד הבריטי: גינטלמן, אני מתכבד בזה ל... הרוסי: ויטו! לחוק מן הפרוטוקול! ממשלתי מתנגדת ל... האמריקאי: גם ממשלתי! החלטת: הוחלט פה אחד להתנגד. חמיה המוכרים המבצעים את מוזימתיהם השפלות המכוונות... הקוראי (חצי דרומי): קול קוראיה במדבר...

יוס אהב הייתי

קבצן

מאת בוזי זהבי

נרבה וי יבכתי בקול רווי-תחנונים והושמתי פנכה שבורה לעבר העוברים ושבים ברחוב. לגבי היה זה מעשה חדיפעמי, אשר הוטל עלי עליידי המערכת, אולם מאות אנשים בארץ, זקנים וצעירים, עוסקים במקצוע זה גם כשאר 364 ימות השנה. כמה הם מרוויי חים? יש האומרים כי הכנסתו של פושטיד שווה לזו של חבר-כנסת, אחרים טוענים כי יש קבצנים בעלי חשבונות שמנים בכניקים, רכוש, בתים ומגרשים. עלי הוטל לגנות את האמת, לאחר התחפשות והתאפרות מתאימה כקבצן, כמו ידי הפשוטה.

הרעיון להציע למערכת להטיל עלי לחקור את מקצוע הקבצנות בכוחות עצמי נולד בי ערב אחד, בעברי ליד קופת קולנוע מוגרבי.

בגשתי לקיוסק שבבנין לפרוט שטר בן חמש לירות, עמדה לפני קבצנית לבושה בלואים, לראשה מטפחת מרופטת ובידה מקל מסוקס. הקבצנית עסקה במלאכה מזוהה למדי לגבי קבצן: היא הוציאה מתוך מחבוא בשמלותיה מלוא חופניים מטבעות בנות עשר פרוטות, 25 פרוטות, שילינגים ועשרות גרושים. השעה היתה שעת תחילת הצגת ערב שניה, וכפי הנראה סייע מה הקבצנית את יום עבודתה, ועמדה לסכם את הכנסותיה. עמדתי לידה וראיתי כיצד ערמה את המטבעות על דלפק השיש של הקיוסק, קיבלה לבסוף מבעל הקיוסק שטר כחלחל בן עשר לירות.

— „לא רע“, אמרתי בלבי, „פרנסה נאה למדי“.

לאחר שהסתלקה מהמקום, ועלתה במעלה רחוב אלנבי, הלכתי בעקבותיה. כשהרגישה בי שאני עוקב אחריה, ניסתה תחילה להושיט כלפי יד ולבקש: „רחמנות... נדבה“.

אולם בראותה כי אינני מרפה ממנה, חזר ושואל אותה: „אמרי, סבתא, כמה את מקבצת ביום?... הקימה קול זעקה וקהל החל גאספ סביבנו. לא זכיתי לקבל תשובה לשאלותי. נותרה לפני דרך אחת: לנסות בעצמי, ולהוכיח מה טיבה של פרוטה זו.“

בשוק הכרמל

ראשית חכמה, ירדתי לשוק הכרמל, אל רוכלי הבגדים המשושמים. בררתי לעצמי מכנסים מרופטים ומקטורן דהוי, אחר חיפשתי ומצאתי כובע בלוי, זוג נעלים בעלות גודל שונה ומשקפים כהים.

רוכל הבגדים שמח למצוא קונה לטיב הירוד ביותר של בלואיו. ושמה להפטר מהם תמורת לירה ומחצה: ובדרכי חזרה למערכת, סרתי לבית המרקחת וקניתי גליל של אגדים ורסיות.

המכנסים לא היו בלויים דיים, ומספריו של עורר התבנית קצצו בשוליהם, פער לוע מאחור ומול הברך. לאחר שחבשתי את ראשי באגד הלבנבן, נטלתי שמך מכונות, דיו, טוש, דבק, שמעליו נמשח אבק הרצפות של המערכת, והבלבל כולו נמרח על תחבושתי ותלבושתי.

לאחר שהייתי מלוכש כיהא לקבצו, שעיקר פרנסתו ביכולתו לעורר רחמים בלב הקהל ולסחוט מכיסו תרומה להשקט מצפוניו (נדמה לי שכל הנותן פרוטה לקבצן, עושה זאת בעיקר לא למען הקבצו, כי אם למען עצמו ומצפוניו) עדיין לא יכולתי להחליט בלבי לצאת לרחוב. חששתי להיות לצחוק לעיני הקהל התל אביבי. אולם לבסוף עניתי לצלם העומד עלי ודוחק בי לצאת: „אוי קיי!“

מקלחת קרה

הרגע הראשון ליציאה אל הרחוב, היה הקשה ביותר. לבי הלם נמרצות כאילו עמדתי לפני קפיצה אל מאבט של מים צוננים ביום חורף. למרות התלבושת וספחי השער שגידלתי על לחיי מזה 5 ימים, עדיין חששתי פן יכירוני בקרן הרחוב הראשונה בא לעומתי אחד מחברי המערכת. הא אמנם לא תרם כאשר הושמתי לקראתו את פנכת-הפח שבידי; אולם הוא גם לא הכירני. מאותו רגע ואילך הייתי שקט לחלוטין.

באחת המסעדות ליד מוגרבי, קבלתי את עשר הפרוטות הראשונות. מאת זוג גברים שעסקו בניהול עסק על ספל קפה תורכי. עוד אני מנסה להתרים את בן זוגו של התורם הראשון, והמלצר נזעק מפנים המסעדה, שילחני לרחוב ככל הגימוס הראוי לקבצן כמוני.

משם — אל התור שלידי קופת מוגרבי. מספר בחורות צעירות בתלבושת אביבית המתינו לשעת פתיחת הקופה. הן לא התרשמו ביותר משקשוק המטבעות בפנכתי,

הרגעים הראשונים בצאתי אל הרחוב הייתי נבוך ומלא היסוס. בלואי הסחבות העיקו עלי. חששתי שימשיהו יכירני. דימיתי לראות לעג בעיני העוברים

לב רחוב. הבטחתי העצמי חזר אלי, כאשר הוברר לי כי עוברי האורח חושבים אותי לקבצן של ממש. גילווי הרחמנות הגיעו אלי מילדים ומבוגרים כאחד.

התגרות שנכשלה. חוק-עזר של עיריית תל-אביב אוסר קבצנות. שוטטתי בכיכר מגן-דוד מתוך תקווה שהשוטרים המתהלכים במקום יאסרוני. בסופו של דבר ניגש אלי שוטר ובמקום לאסור אותי, או לפחות לגעור בי, עזר לי השוטר באדיבות רבה לחצות את הכביש.

נדיבה שילינגים ועשרות גרושים, יתום היו סתם נבלים, שמחו להפטר מפתקי-הגיר של מגן דוד אדום בסך 5 פרוטות — ונמצאו אפילו פושעים שהכניסו לפנכתי מטבעות בנות פרוטה אחת.

אחת מאותן פושעות, (ודומני שהיתה זו גם היחידה אשר הכירתני), היתה הקבצנית המוכרת לי מאותו ערב ליד מוגרבי. נפגשנו ברחוב. היא הביסה בי, דמות קבצן בלתי מוכרת לה. אחר נגשה אלי ושמה בפנכה

תר — אחד המעברים ליד ככר מגן-דוד. ישבתי כחצי שעה על המדרכה ללא הצלחה יתירה. רגלי הפשוטות היו מכשול לעוברים ושבים, אולם רק לעתים נדירות ביותר שמעתי קול שקשוק מטבע המושלך לפנכתי הפח שבידי.

אותה שעה כבר יכלתי להסיק מסקנות על גובה הסכום הנותר לקבצן: 90% מהאג" שים שהצלחתי לקבץ מימם כסף, נתנו לי מטבעות בנות עשר פרוטות, 5% תרמו ביד

המשיכו בשיחתן, כשהו משתדלות להפנות אלי את גבן.

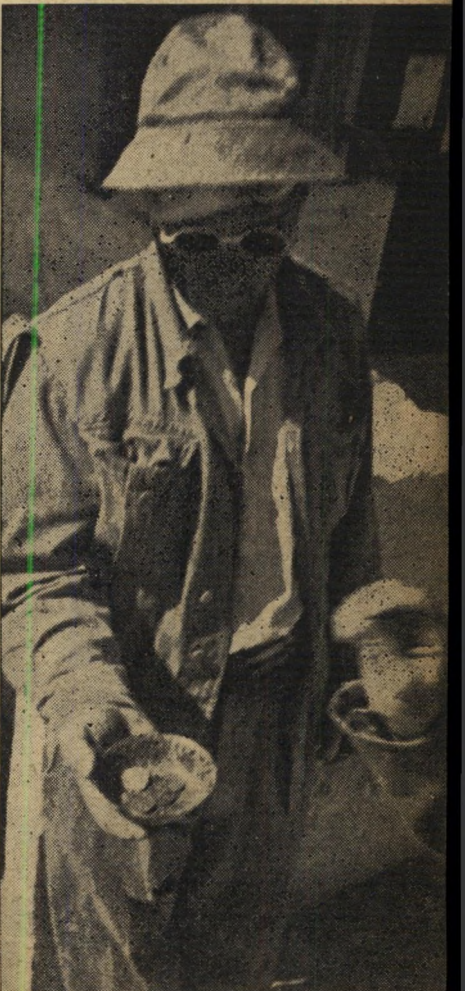
פניתי כלפי קפה נוגה. רמזתי לצלם ה" הולר בעקבותי כי יעכב לשניה את המלצר הממתין בפתח, והצלחתי לחמוק פנימה. אחת הלוקחות שישבה לבדה ליד השולחן החלה ממששת בארנקה למצוא מטבע מת" אים, בעוד המלצר עומד מעלי ומנסה להו" ציאני. העמדתי פנים כי איני מבין לדבריו, הושטתי כלפיו את הפנכה — וקבלתי גם ממנו 25 פרוטות.

אולם לעזרת המלצר הראשון הופיע במהרה מלצר שני — ו" שניהם חסמו בפני את הדרך ל" פנים הקפה.

אחוז קטן. במסעדה זאת אכלתי פעמים רבות. הפעם החזיר לי המלצר אחוז קטן.

מקורות-הכנסה. נשים בגיל העמידה מהוות את מקורות ההכנסה הטובים ביותר.

לתת או... אדם החוזר מעבודתו עם ערב אינו מתלבט בכע- יות. הוא פרט לירה או חצי לירה באוטובוס, והוא מוכן להפריש ממנו או שנים לקבצן היושב לו בקרן הרחוב ומושיט את ידו.

החילות לעלות במעלה רחוב אלגבי, מפעם לפעם ראיתי מי" שהו נעצר, מפשפש בכיסו ותו" זר אלי כדי להשליך בפנכתי מטבע. עד מהרה למדתי כמה כללי ברזל של מקצוע הקבצנות.

צעירות אין נותנות

לקבצן אין כמעט כל סיכויים לקבל תרומה מצעירים — ועוד פחות מצעירות. אנשים בגיל ה" עמידה, רצוי לא עשירים במיו" חד. הם החומר הטוב ביותר, אשר ממנו יש לך סיכוי לקבל פרוטותיים. כשאתה יושב בפי" נת הרחוב, שותק ודומם, אתה חשוב כמת. איש אינו שם אליך את לבו. עליך להדחק ישר למול פרצופו של האיש. עליך לעשות עצמך לטורח, כדי שירצה לה" פטר מנוכחותך המעיקה — ואז טובים סיכוייך ביותר. אדם ב" רחוב יכול תמיד לפנות לך עו" רף ולהסתלק, אי-לכך המקום המתאים ביותר לעשות עצמך ל" טורח, הוא בית הקפה. בכל פעם שהייתי מתקרב לתחומו של אחד מיישבי הקפה, היה זה ממחר לסלקני מלפניו במטבע של עשר פרוטות, סכום נמוך למדי בשם לב לזר שעוררתי בו בחילה ו" קלקלתי את תאבונו.

במעלה רחוב אלגבי, היה לי פתאום רגע של הצלחה כבירה: את דרכי חסמה אשה חולת" נפילה. עמדתי לידה כשהיא נוש" ענת אלי, גופה מעוקם וידיה פרושות לצדדין, ופתאום נתך עלי מטר של מטבעות. העוברים ושבים היו משוכנעים שאני או" סף כסף למענה, וכי שנינו משמשים זוג קבצנים. בזה אחר זה נגשו אלי אנשים, ובעיקר נשים, ואפילו צעירות בנות שבע עשרה, ותחבו לפנכתי שט" רוח גיר של עשרה גרושים. ל" אחר כמה רגעים, כשתפסתי כי לא בזכות עצמי הצלחתי, מהרתי להסתלק מהמקום ולמסור לצלם ההולך בעקבותי את פדיון הפנ" כה. כדי שיעבירונו לתעודתו.

פרוטה מקבצן

כיוון שהייתי עייף למדי, ני" סיתי לשבת במקום ההומה ביו"

הייד הקמוצה. בחורים צעירים אינם נוֹרִים בדרך כלל לנדב מכספם לפושט־יד.

תכסיס פשוט. ישנן כמה דרכים להיפטר מקבצן, הפשוטה בכולן היא, לא להסתכל.

זהירות, נערות. הנערות הן התורמות הגרועות ביותר. ארנקן סגור כמעט תמיד.

ההופעה השובה. אופן הופעת העוברים ושוכרים הוא מוכר דבר מיועני לפושט־יד.

עצמו חיים קלים ככל האפשר. הוא יושב על שרפרף ליד פתח האוטובוס, וגבה מכל גוסע את חלקו. בשפת אידיש היה מיכב: „רחמו עלי! אין לי כוח לע” בוד! יש לי משפחה! פנכה לא הספיקה להכיל את המטבעות שצבר, והוא החזיק בידיו קופ”סה ריקה של נעלים. כאשר היה זוכה לקבל תרומה של שילינג או מטבע בן עשרה גרוש, היה ממחר להוציא מתוך הקופסה ולהכניס לכיס מעילו. גם זהו חוק בל יעבור בין הקבצנים: למרות הבגדים הרוועים וקורעי הלבבות, חייב להיות תפוד כיס אחד בתלבושת להיות תפוד היטב. לכיס זה עליך למהר ולהכניס את השילינגים. מידת הרחמים של הבריות יורדת, למראה שילינגים בכף ידו של הקבצן. תחילה לא התרגש הקבצן ב” יותר למראי. אולם כאשר קרב תי אליו יתר על המידה, וחלק מזרם התרומות הופנה אליו, חזר לעיניו כוח־הראיה, והוא קם משרפרפו ונדחק לפניו, כשהוא מנסה להקדימני. זה הגדיש את הסאה. כבשתי את הצחוק ש” פרפר בגרוני ומיהרתי להסתלק מקום.

ליד התור לאוטובוס, המתני, אנשים למוניות. ניגשתי אל תור זה, אך לא הצלחתי להוציא מ” כיסי חובבי־המוניות אף פרוטה אחת.

השוטרים אדישים

החוק העירוני אוסר קבצנות, ומחלקת־הסעד של עיריית תל־אביב אינה מושיטה עזרה לנוֹרִי קקים, אם מתגלה כי יש להם הכנסה צדדית כפושט־יד. על כן גמרתי אומר לנסות להתג”רות בשוטרי העיר, לראות אם אצליח להאסר. את ניסיונותי עשיתי בככר מגן־דוד. עברתי הלך ושוב בככר, שעה שדלק האור הירוק, הפרעתי במתכוון לתנועת המכוניות, אך חרף כל מאמצי לא הצלחתי לעורר תשׁו”מת לבם של ארבעת השוטרים שנראו בסביבה. לבסוף, כאשר הוספתי להתלבט בתוך אחד מ”איי־התנועה, ניגש אלי שוטר. אולם הוא לא התכוון כלל ל”אסרני; להיפך, הוא ניסה לע”זור לי לעבור את הרחוב.

חזרתי לככר מוגרבי, והצלחתי להכנס לקפה ניצה לפני ש”יסלקני המלצר. צייר צעיר ששיר”טט משהו בעפרון־פחם הציע לי סיגריה וירגיניה במקום תרומה, ואשה צעירה, ש”ישיבה ליד שולחן ושתתה קפה בחברת רעו”תה, הכניסה לפנכתי עשר פרוטות והושיטה ידה לסלקני, כאילו הייתי זבוב טרדן.

לבסוף, לאחר כמה שעות נעשיתי אדיש לחלוטין. חדלתי לנסות להצליח כפושט־יד. (המשך בעמוד 12)

...לא לתת

איש אינו שם לב לקבצן היושב על המדרכה, פושט את רגליו כמכשיר לעוברים ושבים. כרי להצליח, עדין לנוע ממקום למקום, להטריד כני-אדם ללא הרף עד שנותנים לו כמה פרוטות

בזו אחר זו. כמעט כל איש שלישי הפריש משהו לפנכה. כאן גיליתי כלל גוסף: קשה מאד לאלץ אדם לתת תרומה לקבצן, כאשר בכיס מכנסיו נמצאים שטרות של לירה. או”לם כאשר הוא פורט את כספו לגרושים, כגון ליד התור לאוטובוס, הרי זה כמעט משחק־לדים לאלצו לתת גרוש לקבצן ה”עומד בקרבת מקום.

כמובן שבמכרה זהב כגון זה, נמצא גם קבצן קבוע. הקבצן שפגשתי שם, עשה ל”

מטבע. בעוד אני שמח כי הצלחתי להוליכה שולל, נוכחתי שהיא הכניסה לפנכה מטבע בת פרוטה אחת. אכן בת־הבליעל הוקנה עשתה אותי לקלס.

המקום הטוב ביותר אליו נקלעתי אותו יום, היה התור לאוטובוס מספר 6, ברחוב מרכז־בעלי־מלאכה. במקום זה נמשך תור ארוך וקופאי של זן מכר כרטיסים לממתי”נים. דחקתי עצמי אל הקופאי והושיטתי את הפנכה קדימה לפני, והמטבעות הגיעו לידי

המקום, עתון. תוך כדי טיורי הוברר לי מדוע מספקים בתי־הקפה עתונים ושבוטונים ללקוחותיהם. ברגע בו הייתי ניגש אל אחד השולחנות היו בניגשים הוסרים לשוכרי עתונים מרסקים ונוענים כעיסו. עם נוענפת נלא הרגינו עתנו ונד עשיר הפתחתנו מהשולחנות

את מפא"י על המוני הבחורים. מסקנתם: מוטב לכנס במהירות האפשרית בכנסת חדשה, שתאשרר לממשלה לפעול במשך שנים מספר ללא התחשבות מופרות בדעת הקהל.

התפוצצות. האווירה הלכה והתלהטה. הצדדים לא היו מוכנים לסגת מעמדותיהם. בעיית מועד הבחירות ריחפה מעל ראשי ה"מתדיינים ככדור פורח מקושט באות זלף. אולם לפתע התפוצץ הכדור לרסיסים: אחד ממקורביו של בני ג'י. יצא בהכרזת מפתיעה, סיפר כי "גודע לו" שבן-גוריון יהיה מוכן לחזור ולעמוד בראש הממשלה, אם תקבל מפא"י רוב של 51% בבחירות, תהיה מסוגלת להרכיב ממשלה ללא שותפים.

הבעייה נעלמה. השאלה הצטמצמה על המועד בו יהיו למפלגה הסיכויים הגדולים ביותר לזכות ברוב מכריע. מאחר שמנהיגי המפלגה לא יכלו להסכים גם על כך, הח"ליטו בסופו של דבר לדרת דרומה — להתיעצות נוספת עם אחד מחברי שדה בוקר, המתעניין בעתיד הממשלה החדשה לא פחות משאר אורחי המדינה.

כטחון

ההתנדבות מתה

אירגון חברי ההגנה לא רצה להסתמך ב"בניית שיכונים ועריכת טיולים. חבריו סרבו להספק עם הזרם שחפץ על פני ישראל.

מארגן בחירות אבריאל לבי. ג'י. עדר חדש

לאחר מלחמת העצמאות, להקדיש את כל מרצם לפתרון בעיות יומיומיות אפרוה. הם האמינו עדיין כי נשקה החשוב ביותר של המדינה הוא האדם המתנדב, המוכן למסור את כל אשר לו להאדרת המולדת.

אולם רצון ההתנדבות של חותיקי ההגנה נמחץ אל חומת המעשיות הקרה של אנשי משרד הבטחון. כאשר פנה אירגון חברי ההגנה, לפני שלוש שנים, קיבל תשובה שאינה משתמעת לשני פנים: המסגרת ה"אחת ויחידה לפעילות בטחונית של אנשי חים היא חיל המילואים. אם יש ברצונם לפעול במסגרת זאת, עליהם להעביר את הצעותיהם דרך הממונים עליהם.

פטירת לדי. תנועת ההתנדבות נמ"צה; אולם היא לא שבה חיים. המאבק נמשך שנתיים וחצי. אנשי האירגון כיתתו את רגליהם למידות המסעות על פני משרדי הקריה, ביקשו, תבעו, איימו להפעיל את מפלגת האופוזיציה בכנסת, באו לבסיס על סיפוקם; חותיקי ההגנה הורשו להתאמן לתפקיד מפקדים במסגרת ההגנה המרחבית.

מספר המתנדבים לאימונים היה רב. מ"תוכם נבחרו לוחמים וחתיקים. הם עזבו את משפחותיהם, בילו חודשים תמימים במחנות ובשדה, הוכיחו כי כושר הסבל והלחיקמה שלהם אינו נופל (המשך בעמוד 8)

העם

דגלים אדומים

אם תרים את ידך המיובלות, כל גלגל במדינה יטור... כששרו פועלי גרמניה שיר גאווה זה ב"יום העבודה הראשון, ב"1 למאי של שנת 1890, לא רצו רק לתת תוקף להשקפה פוליטית חדשה, השם קארל מארכס עיד לא ריחף על ארצות ויבשות, סוציאליסטים לא קמו עדיין איש נגד רעהו. יום ה"1 במאי היה יום הסולידריות של הפועלים, יום הפגנת הכוח של המוני העמלים. אולם הוא היה יותר מזה. הוא היה היום בו הכריז האדם החדש על האידיאל הגדול של העבודה — העבודה המאצילה את האדם, אינה משפילה אותו.

תורן עטוף פרחים. אולם בני-אדם חגגו ביום ה"1 במאי אלפי שנים לפני שהונף הדגל האדום הראשון מעל להפגנה פועלית. כי יום-חג זה עתיק כתרבות האנושית עצמה. מאז ראה האדם במבט משתאה את התפרצות החיים החדשים, את היופי האביבי הרענן של הנוף המתחדש, קם בו רצון לצאת במחולות, לקשט את סביבתו בפרחים ססגוניים.

הרומאים הביאו ביום זה מתת-פרחים לאלת הפריחה, פלורה. באירופה המערבית נקרא היום בעלתיין, היה מוקדש לבעל, אל השמש, הכנעני שהגיע איך שהוא ל"ארצות רחוקות אלה ממולדתו המרחבית. בבריטניה היה נהוג, בימי הביניים, לצאת ב"מונים אל השדות, לאסוף פרחים, לקשט בהם את הדלתות והחלונות. בכל עיר וכפר הוקם "תורן מאי", כגובה התורן של אניה גדולה, עטוף כולו פרחים וזרים.

דגלים ותוכן. בישראל התמוגו מאז שתי הניגמות גם יחד. האידיאל של העבודה ו"השיבה אל הטבע ירדו כרוכים יחד מן השמיים הרעיוניים של העליה השנייה. אולם ב"1 במאי, 1954, יצעדו הצועדים ויתנופפו הדגלים, מבלי שהתוכן הנפשי ה"עמוק ילחיה את הלבבות. האידיאל של העבודה שקע, רדיפת המתחרות תפסה את מקומו. לא מעטים גם עתה האנשים ה"רואים עדיין בעבודתם מלאכת קודש. אולם קולם אינו נשמע, לעומת הקריאה הגדולה ל"פחתת העבודה, להקטנת המאמץ, לה"שגת היתרון הגדול ביותר תמורת העמל הקטן ביותר.

עמים אינם עולים ונופלים ברגעים הס"פורים של סערת קרב. גורלם נחתך בשנים הארוכות של עבודה אפורה. בה סוד חייהם.

ב"1 במאי 1954 היה זה לקח שכדאי היה לזכרו היטב.

מפלגות

כדור פורח

הדיונים, שנערכו בחודי חודים, בהש"תפתות ראשי מפא"י, היו גדושים מתיחות. לא היה כל פלא בכך: הם נסובו על חת הבעיות החשובות ביותר לכל מפלגה קט"נה או גדולה — הבחירות לכנסת הש"לישית.

שני מחנות ניצבו זה מול זה. בראש האחד עמד ראש ממשלת ישראל, משה שרת. השני הונהג על ידי שר-האוצר, לוי אשכול, ואהוד אבריאלי, מי שעתידי לעמוד בראש מנגנון הבחירות. שני הצדדים ידעו היטב שלמפלגתם יש קלף חזק: היא יכולה להכריז בכל עת על ביטול הקואליציה, ל"הביא לעריכת בחירות חדשות. אולם הש"אלה הבעורת היתה: הויש לחכות למועד הבחירות הקבוע (במערפל) בחוק-המעבר של הכנסת השנייה, או להקדים את עריכתן לזמן הקרוב ביותר?

שרת דרש לחכות. הוא הביע חשש כי הקמת הבחירות תפריע לממשלה במילוי משימותיה החשובות. אולם מאחורי מי"לותיו המדוקדקות הסתתר חשש גדול עני יותר: הוא ידע היטב שבן-גוריון יופיע בראש רשימת מועמדי מפא"י בבחירות. מה יהיה גורלו של שרת אם ירפה בני. ג'י. מערד-הצאן, ישוב לרעות את ערד-ה"חכיים?

לעומת זאת דרשו אשכול ואבריאלי לעריך את הבחירות תוך 6 עד 9 חודשים. הם ידעו שהממשלה, וביתוד משרד-האוצר, עומדים לנקוט בכמה צעדים, שאינם עשויים לחכב

• בשפת העמים הקלטיים העתיקים.

במיכמוכי המערב-המזרח אין כל חדש עם פתיחת הדיון על עתיד קוראה בוועידת נובה, השבוע. יש לצפות לדיון דומה עדי-ההתקפה לדיוני וועידת ברלין על עתיד גרמניה: המזרח יציע כצעד ראשון הוצאת כל הצבאות הזרים, לאחר מכן הקמת ממשלה זמנית קואליציונית, אשר תערוך במועד מאוחר יותר בחירות כל-ארציות. המערב יתנגד, מתוך ידיעה שסכסכים זה יגרומ להש"תלטות הקומוניסטים, יציע דרך שתבטיח את שלטונו הוא: עריכת בחירות כלליות בפיקוח אומות נייטרליות, אשר בהתאם לתוצאותיהן תוקם ממשלה. אין לראות מוצא מתקבל על הרעת, דבר שיש לקוות לו יותר בבעיית סיום המלחמה בהודו-סין, שצדפתים רבים שואפים לו עד כדי לפגל את המערב, לשלם כל מחיר.

היכון לגשמי ברכה כספיים שיינתכו על בצורת המשק הישראלי, במקרה שיעלה בידי נחום גולדמן להגשים את חלומו, לקבל גרמניה מפרעות ענק על חשבון כסף השילומים לשלוש השנים הבאות. נימוקי התיפזון (א) החשש כי יופעל לחץ אמריקאי לחסימת מקור-השפעת במקרה של פעולה תוקפנית ישראלית במרחב (ב) החשש כי אדנורא הזקן (78) לא יאריך ימים ומתו ימות גם ההסכם שאינו מביא כבר כיום שום ברכה לגרמניה ביחסיה עם מדינות המרחב. במקרה של הצלחה, יש לצפות: (א) לעמדה תקיפה יותר מצד ישראל כלפי הערבים (ב) ללחץ כבד מצד מפא"י לקיים מיד בחירות לכנסת השלישית, כל עוד רושם-הנחצון טרי.

אחת התוצאות אם לא תושג אחדות בין הצ"כ והפרוג-רטיבים בעתיד הקרוב עלולה להיות פרישתו המוחלטת של גולדמן מחיים פוליטיים. הוא רמז למקורביו כי אם לא יעלה בידו לעמוד בראש רשימה מאוחדת בבחירות הבאות, יסתגר בחווילה שיבנה לעצמו בארץ, יכתוב על סוציולוגיה ועל פעולותיו בעבר.

עיניך המשוטטות על במת-המכובדים ביום-העצמאות לא ינששו כנראה בודו בן-גוריון, אשר נעתר בקושי לבוא ולחזות במצעד צה"ל, בתנאי שיושיבוהו בין נכי מלחמת-העצמאות.

הפקעת הפזורה כאמצעי לחץ פוליטי ומקור כספי לא-אכזב תחיל הקרוב להיות מנופול של ישראל, הערבים, שראו עין בעין את הצלחת השיטה בשכנות, ינסו להפעילה בעתיד הקרוב. הצעד הראשון: מסעו של נשיא הלבנון, כמיל שמעון, לארצות דרום-אמריקה בהן קיימות מושבות גדולות של יוצאי לבנון (ארגנטינה, בראזיל ומקסיקו, בהן מרוכזים למעלה ממאה אלף לבנוניים-לשעבר). הנשיא ינסה לעורר את הרגש הפטריוטי של יוצאי-ארצו, לארגן בעזרתו מגבית שנתית קבועה.

הא מן הנמנע שאליעזר ליבנה ירוש ממפא"י, אם תחול הת"פתחת נוספת של הסיכסוך בינו לבין וועדת-הביקורת המפגנית אשר אסרה עליו את הדירוב בביתו החדש, אם כי ראשה הנוכחי של המפלגה, משה שרת, עושה את כל המאמצים למנוע זאת, ערך השבוע ביקור הפגנתי בבית-המריבה. ליבנה עצמו לא יעשה דבר העלול להחריף את הסיכסוך, כגון פירסום רשימת בעלי הסיכונים המפוארים משלו, שאת עריכתה דרש במכתבו לוועדה, מאחר שפעמים רבות הדגיש כי למרות כל ההשערות הוא מרוחק מן הצ"כ, רואה את עצמו כסוציאליסט, נעדר משום כך כל דרך לחיים פוליטיים מחוץ למסגרת מפא"י.

פקיד ממשלתי אחר מתוך כל חמישה יפוטור תוך השנה הבאה, לאחר שהתקציב הממשלתי בנוי ללא כל התחשבות בעלייה המתמדת של יוקר-החיים ואיזונו יכריח אמצעי חריף זה. תוך חודשיים יתחיל הסיבוב הראשון בו יקוצצו 1500 משרות מן התקן הממשלתי.

אם יש ברצונך לצאת לגרמניה, אל תחשוש לנקמת החוק בגלל החותמת, פרט לגרמניה"ה הטבועה בדרכונך. כדי למנוע אי-נעימויות החלה ממשלת מערב-גרמניה מעניקה את אשרותיה על גבי גליון מיוחד, מחוץ לדרכון, דבר שאינו מאפשר למסטרה להיוודע על ביקור מעין זה. דבר זה עלול, בין השאר, לגרום בעתיד הקרוב לביטולה של החותמת שהפכה מגוחכת.

חזוק נוסף להתפתחות זאת משמשת הכנותיה הקדחתניות של חברת "אל על" להפעיל קו טיסה לודילונדון שיעבור את קלג, עיר מושבה של משלחת השילומים בגרמניה. במקרה שהתוכנית תתגשם, תהיה "אליעל" החברה הבינלאומית היחידה שמטוסייה יחנו בקביעות בקלג, תזכה למספר ניכר של נוסעים זרים.

עיתוניהבוקר הישראליים יספקו לך בקרוב כתבות ממקור ראשון על בריית-המועצות, אם יצא משלחת עיתונאים ישראלים לסיור ברוסיה. השגרירות נכונה לארגן מסע כזה, מציגה כמה נתאים, שאחד מהם הוא הזכות לקבוע איזו עיתונים יאילו עיתונאים ייוצגו במשלחת. יש רגליים להנחה כי לא יוזמנו עיתונאים לידי-רוסיה.

קנאת-עיריות תרבה מחאות, בעיקר מצידה של עיריית תל-אביב הצ"כית כלפי ראש שירותי-המודיעין שלא נענה לבקשותיה, להקצות זמן שידור לפירסום פעולותיה, הקים עם זאת אי-לפני-שידור חיפאי שירבה פרסומת לפעולתו של אבא חושי המפא"י, אשר לחצו על שירותי המודיעין היה יעיל יותר.

ייתכן כי בקיץ המתקרב תוכנן להתרחק כים התל-אביבי שלא חברת חיידקי הביוב, דיררו היחידים של המקום מזה ארבע שנים. מהנדס ישראל צעיר הגיש הצעה להטיית תלביב, שהיא כנראה יעילה וזולה כאחת מהנדסי העירייה והממשלה מעיינים בה עתה.

הריקוד יהיה תענוג זול יותר, כאשר מספר אנשי עסק יביאו לכלל הגשמה את תוכניתם להקים על שפת הים בתל-אביב אולם ריקודים ענק, דוגמת המצוי בבריטניה ובאמריקה. בבניין שכבר נרכש על-ידי יושבי תזמורת, יאפשרו למעוניינים לרקוד שעות על שעות כרצונם, תמורת דמי-כניסה פועטים (אם יוקר החיים לא יעלה — 300 פרוטות), ללא צורך להזמין משקאות יקרים, שיימכרו בחדר סמוך רק למעוניינים. פתיחת האולם עלולה להביא התמוטטות כלכלית על מועדוני-ההילה והבארים המרובים, אליהם נוהרים כיום חובבי הריקודים מחוסר מקום אחר.

הכל-חוץ מריגול

לפני ארבע שנים התחוללה סערה בארץ, כאשר נתברר כי לחוק-השבות ישנה עוד משמעות אשר איש לא זכר עליה בשעת חקירתו כי חוק זה, הנותן זכות אוטומטית לכל יהודי לבוא לישראל, נותן אפשרות מצויינת לכל השוד יהודי בעולם להמיר את בית-הסוהר בו נולדת חדשה, וכל מדינה בעולם לפתור את בעיית פושעיה היהודיים על-ידי שליחתם לישראל, בצורה ברכות חמות.

הסערה התחוללה אז בקשר למידני סטאנלי, האיש שהיה מרכז שערורית-שחיתות עצומה בבריטניה. סטאנלי בא לארץ, קיבל דרכון ישראלי, ומתוכבב בו מאז ברחבי-העולם. השבוע חזרה ונשנתה כל הפרשה: פיטר ארטון, יהודי צ'כי שנחשד בבריטניה במעשי-ריגול לטיבת מודדתו הקומוניסטית, השתמש בחוק-השבות ובא לישראל.

"באילו חוגים חברתיים דתוכבתת?"
"שאלה חשובה. לא הייתי בכל חוגים צ'כיים; נמצאתי בחוגים יודיים בלבד."

עיקוב ברחובות

בראשית שנת 1952, בהיותו בלונדון, הרגיש ארטון שעוקבים אחריו. תחילה חשב שאלה גנגסטרים המתכוונים לשדוד אותו. אולם באחד הימים עצר שוטט את מכוניתו, הגיע למכונית העוקבת לעבור באין מפריע. אותה שעה הבין ארטון כי העוקבים אינם אלא אנשי הבולשת הבריטית.

"כיצד הרגשת שעוקבים אחרך?"

"האם אתה נוהג במכונית?"

"לא."

"חבל מאד, אבל אוכל להסביר לך: כשאתה מתקרב אל רמזור, עלך להעפין מבט במראה ולסקור את הנעשה מאחוריך — לפני שאתה עוצר במכונית. בעשיתי זאת הרגשתי בארבע מכוניות שונות, שעקבו אחרי בזמנים שונים."

"מה היתה, לדעתך, הסיבה לעיקוב זה?"

"אילו היה משהו מעיק על מצפוני, הייתי יכול שלא לחזור מאחד ממסעותי אל מחוץ לאנגליה, כגון מסעי לישראל בקיץ שעבר."

הבילוש נפסק כעבור ארבעה חודשים, באותה מתאומית בה החל, נתחדש ביתר תוקף בראשית פברואר שנה זו. הפעם היתה פעילותם של הבלשים נמרצת יותר: לפני חודש וחצי דתפסקו שלושה קצינים מהמחלקה המיוחדת של הסקוטלנד-יורד על דלת דירתו של ארטון, ערכו במקום חיפוש מדוקדק, חקרו את ארטון עצמו משך 14 שעות רצופות, הסתלקו לבסוף כלעומת שבאו.

"הם חיפשו אפילו במקומות עדינים על גופי, סיפרו לי ארטון בחיך לגלגני."

"מה היתה מטרתם?"

"הם רצו לדעת משהו שאני עצמי איני יודע, סיפרו לי שיש נגדי הוכחות ושמינינים נגדי משפט. חשבתי זאת להלצה גרועה."

פיטר וקלאודיה ארטון

מתחת לשולחן, בעיטה עדינה.

"הייתה לחקירה קו מסוים?"

"לא. הם שאלו על תולדות חי."

הסוהרים מעו

שבוע ימים לאחר מכן הוזמן ארטון לחקירה נוספת, בקשר לדברים שאינם ידועים לו. הפעם סיפרו שני הצדדים בדיווח, שהופסקו על ידי קריאתו הפתאומית של איש הבולשת: "נו, עכשו ספר את האמת!"

פיטר לא קיבל זאת ברצינות. הוא אפילו לא התקשר עם עורך-הדין שלו. אולם אנשי הסקוטלנד-יורד, התעקשו לגלות את האמת המסתורית, החליטו לעבור למעשים. ב"24 למרץ נעצר פיטר ארטון במשרדו. תחילה חשב שלוקחים אותו לחקירה נוספת, התפלא מאד כאשר ראה לפניו במקום בנייני היארד את השערים הכבדים של בית הסוהר בריקסטון. בהגיעו למקום הצביעו הסוהרים על הבלש המלווה אותו ושאלו את פיטר אם זהו האסיר. לצערו

צלצול חד הפר את שלוחת-הערב ששררה במרכזיית הטלפונים של מלון דן. בקצה השני של הקו נשמע קול נשי, רהי עייפות ועצבנות, ציוה, באנגלית רהוטה, לא להסרידו עד למחרת היום בשעה עשר בבוקר.

במרחק נסיעה בת חמש שניות במעלית, בקומה השלישית של הבניין, בחדר מספר 301, הגיחה קלאודיה, בעלת הקול, את השופורת על נוכה, העיפה מבט מרוצה בבעלה השקוע בשנת-ישורים.

קשה היה לתאר שעוד 48 שעות קודם לכן היווה הבעל, פיטר ארטון, בעייה בטחונות המורה בבריטניה — לפחות לדעתו של הסקוטלנד-יורד.

אך באותו יום, ברדתו מן המטוס בשדה-התעופה בלוד, הצטרף פיטר ארטון אל סוג אנשים מיוחד במינו שנאסף בישראל: יהודים אשר ארצות-מושבים הקיאו אותם מקרבן. שיגרו אותם במשלוח ישיר לארץ קיבוץ הנדכאים, החלכאים והגרדפים מכל הגליות.

סיוול קצר

למחרת היום לא בויזו הזוג ארטון את זמנו לריק. הוא התהדר בחליפה חדשה; היא עטתה שימלה קייצית כתומה; ושניהם ירדו שלובי-זרוע במדרגות-המלון, נכנסו למונית שהסיעתם ירושלימה. הטיוול היה נעים אך קצר: בשעה שמונה וחצי עקב כבר חזר הזוג לבית-המלוד המפואר, גנש בכתב העולם הזה.

"התסכים לשבת אתנו בחדר-האוכל?"

התבורה הקטנה נתכנסה מסביב לשולחן בן שלושה מקומות בחדר האוכל הגדול והמואר. קלאודיה היתה עדיין עצבנית. פיטר נראה עייף, אך רוחו היתה טובה עליו. אקלימה חסר-השמש של לונדון השפיע על עורו: הוא נראה צהור להפליא על רקע מדוי המבריקים של המלצר, שניצב מאחוריו.

"את כל התפריט, בבקשה. אנחנו רעבים." ביקש בקול רך. אחר נפנה אל הכתב:

"מהו הקו של עתונך?"

"אובייקטיבי."

"דבר כזה אינו קיים. היום נפגשתי עם אישיות חשובה, וחושבני שאפרסם סידרת מאמרים על תולדות חי. על כן לא אוכל לספר לך דבר."

"מתי יש בדעתך לפרסם את המאמרים?"

"לאחר זמן."

"אבל כך תאבד האקטואליות של כל הפרשה."

"ניחא, אספר לך כמה פרטים בקיצור. עלי לבקר הערב אצל כמה וכמה אנשים."

נדורים בעולם

עוד בהיותו ילד הובא פיטר מפולגיה, בה נולד לפני 33 שנה לצ'כוסלובקיה שם המשיכו הוריו בעסקי הטקסטיל שלהם. פיטר הנער היה טיפוס אתלטי מובהק. אפשר היה לראותו בכל האולמות והמגרשים הספורטיביים, כולל מגרשי-מכבי בפראג. הוא היה גם פעיל בתנועה הציונית תלכות לבן. הצטרף למחנה העלייה הצעירה, התכונן לעלות ארצה. אולם פלישת-הפתע הגרמנית סיללה את כל התוכניות. כמעט כל הדרכים נחסמו. פיטר נמלט עם בני משפחתו לפולגיה, השתתף בהגנה על ווארשה, נמלט ממנה לאחר כניעתה וחצה את הגבול לרוסיה.

דומה היה כי חילות-המחץ הגרמניים העמידו לעצמם משימה אחת: לרדוף אחרי פיטר ארטון. במהרה החלה הפלישה הגרמנית לרוסיה, ופיטר נשא את רגליו מזרחה — ליאסאן. שם נתעורר בו חשש מוצדק שהיאפאנים עומדים להצטרף למלחמה, והוא המשיך בדרכו לשנחאי, סין, התנדב לחיל האוויר הבריטי, נסע דרך סינגפור ודרום אפריקה לאנגליה, שם התקבל כנוסע לטייסת הצ'כית, שעסקה בהשמדת צוללות גרמניות.

המלצר הגיש את מרק הבשר.

"אולי נדחה את השיחה לאחר הארוחה?"

"אין זה חשוב. אחרי המלחמה חזרתי לצ'כוסלובקיה ונתמנתי לתפקיד סגן-ראש-ההדרכה של חיל-האוויר הצ'כי." "במה התבטאה פעילותך הפוליטית באותה תקופה?" "פיטר, אינני צריך לדבר! העירה קלאודיה בטון ובהבעה של מורה נוקשה.

"אוי, עזוב את הפוליטיקה."

"אבל, בכל זאת, היא מילאה תפקיד חשוב בחייך."

"על כן גם איני רוצה לדבר עליה."

לאחר שנתיים של שירות, השתחרר ארטון מן הצבא הצ'כי ונכנס ללמוד באוניברסיטת פראג. בשנת 1947, שנה לפני השתלטות הקומוניסטים, יצא ללונדון, שם החל ללמוד במכללה הכלכלית.

"מה הקשר בין הקריירה התעופתית שלך לבין הנושא החדש של לימודיך?"

"איני יודע." השיב ארטון בחיך קל. "על כל פנים התחלתי לנהל את בית-החרושת של אבי בייעילות רבה."

הרב של פיטר היה עליו להודות כי התפקידים הפיכים. "כש'כונסתי לתא שהוקצב לי, נתכבדתי בלחם ותהי." העלה ארטון זכרונות במלאח את סיו ליפתן'אנגוס, סרבוני לאכול, אמרתי שאני מחכה לארוחת הערב. התברר שזאת היתה ארוחת הערב."

ההוכחות לא הספיקו

כאן התערב בפרשה סיר הארטלי שאוקרוס, מי שהיה התובע הכללי בימי שלטון-הלייבור, אותו מינה ארטון לתפקיד סניגורו. הוא פנה אל השלטונות, דרש לדעת את סיבת-המעצר, תבע להעמיד את שולחו לדין, אם יש נגדו דוכחות כלשהן.

חוגי מניסטרויון-הפנים הודיעו לשאוקרוס כי ארטון עומד להיות מגורש מאנגליה; ומכיוון שאין הוא נתין בריטי, אין הממשלה חייבת למסור את סיבת גירושו. אולם אותם החוגים עצמם מסרו כי הוא חשוד בריגול לטובת צ'כוסלובקיה, אם כי אין הוכחות מספיקות כדי להעמידו לדין.

ארטון נראה עצבני ונרגש יותר מן הרגיל.

"תפסיק לכרסם את צפורניך. כירסמת אותם די הוות-בחמשת השבועות האחרונים, נתכעסה האשה-המורה. השלטונות הבריטיים הודיעו לי במכתב שאוכל לבחור בכל ארץ שהיא. החלטתי לבחור בישראל. ההתרוצצות מסביב לעולם כבר נמאסה עלי."

"מדוע לא הגעת למסקנה זאת קודם לכן?"

"התכוונתי לעלות ארצה עוד ב'1938; אולם הנסיבות עיכבו בעדי."

"נדמה לי שטענת כי הנספח הצבאי לשעבר של צ'כוסלובקיה בבריטניה העליל שקרים מטעמים אנטישמיים." חיוך קל חלף על פני פיטר. אפשר היה להבין כי זאת היתה רק תחבולה, וכי אין הוא עצמו מאמין בכך.

"מדוע בחרת דחקא בו?"

"מכיוון שזוהי האישיות הצ'כית הראשונה שעלתה על דעתי."

"האנך מסתכן בתביעה על הוצאת-דיבה?"

"לזאת אני שואף. או יפתח יתקי מחדש. הירד יצטרף להביא הוכחות. יתקיים משפט. שמי ניוקה."

"אך תביעה זאת תהיה אורחית. הנספח לשעבר יכול למנות בא'כוח בישראל ומשפטן יתקיים כאן — ללא כל קשר עם החשדות שנטפלו עליך באנגליה."

"אני חושבת שהוא צודק!" התפרצה קלאודיה.

"אין זה חשוב." התעקש ארטון, "בכל זאת יהיה הירד מעורב בפרשה."

מן החופה אל הספוט

את ליל הסדר בילה פיטר בתא הכלא, בחברת עשרת יהודים אחרים ורב שקרא בהגדה.

"בשבת בבוקר קיבלתי, תודות למאמצים של סניגורי, שיחרור תחת משמר לעשר שנים — סליחה, לעשר שעות ביום שני שוב שחזרתי לכמה שעות. לבית-הסוהר הייתי חוזר במכונית, וקלאודיה, שהיתה אז ארוסתה, היתה מחזירה אותה הביתה."

ביום שלישי קיבל ארטון את חופשתו הרגילה, ניצל אותן לטקס קצר שנתיים מתחת לחופה מקושטת במגן-דוד בהשתתפותה הפעילה של קלאודיה. מיד לאחר הטקס נסע הזוג לשרה-התעופה, מוקף עתונאים וצלמים, עלה למטוס שדמריא לישראל.

כאשר נסתיימה השיחה היתה כבר השעה מאוחרת מכל לבקר אצל מכרים. לכתב העולם הזה היתה עוד שאלה קטנה: במה מתעדת מר ארטון לעסוק בישראל? "בכלל" השיב פיטר, "אני מוכן לקבל הצעות. רק שיתחסו אלי בלי דעות קדומות."

רגל חטובה נעה מתחת לשולחן, הספיגה ברגלו ש פיטר ארטון בעיטה עדינה. הוא מיהר לתקן את דבריו: "בכלל, אמרתי? לא! בכלל — חוץ מריגול!"

אביב בארץ

אני די אוהב את האביב בררר כלל. אבל הכי הרבה אני אוהב אותו בנלל קול ישראל. אחריה הצהרים הקריון אמר שעכשיו תשמעו מהריח שירים ישראלים. ושרו שם, קול דודי הנה זה בא, ו"לכה דודי" ו"דודי לי ואני לך" ו"מה דודך מדוד" ו"אל נינת אנו" ועוד שירי דודים ודורות.

פטריוטים

הנעלים שלי נקרעו לנמרי. נכנסתי לחנות לקנות נעלים. "תן לי נעלי קרם," אמרתי לבעל-החנות. יש לי משהו מצוינו, מיוחד בשבילך, אמריקאי," אמר בעל-החנות. הוא הלביש לי זוג נעלים על הרגל. הן היו מכוונות וצרות. העור היה שדוף וסדוק כמו קלף. האצבעות שלי כמעט התפוצצו. אמרתי לו מה המצב, "זה כלום," אמר, "בקיון זה מתרחב. כדאי לקחת יותר צר מה אתה אומר על הרציחות האלה נבוכו? צריך לעשות מלחמה."

הספליצ

איש אחד נירל מפלצת. כל יום המפלצת היתה הולכת לאטליו ונגבת בשבילו בשר. הקצב פחד ממנה פחד מוות. המפלצת היתה מביאה לאיש גם נעלים ובגדים וכסף וסבון, בשביל להתרחץ. כולם פחדו ממנה. הם אמרו שהאיש נירל מפלצת בביתו. האיש אכל והשמין כמו חזיר. המפלצת המשיכה להביא לו בשר. האיש נהיה חזק כמו פיל. כולם היו מפנים לו דרך ברחוב. פחדו ממנו פחד מוות. הוא היה שודר וחומס מכל הבא ליד, מפני שכולם פחדו ממנו. מפני שהיתה לו מפלצת בבית. והוא היה נורא עצוב. מפני שהיה לו טבע סניטימנטלי. פעם אחת מישוהו לא פינה לאיש דרך ברחוב, או האיש השכיב אותו במכה אחת והוריד ממנו את השעון. "מזכה," אמרו האנשים, "הוא לא אשם. הוא נירל מפלצת בבית, ועכשיו הוא לא יכול להשתלט עליה."

רמב"ם ריקים מצויד — וקופתה של סולל בונה ריקה מדולארים תורכיים. קרוב ל" וודאי שהיא לא תרצה להסתכך במשפט ממושך, תאלץ להודות בחרפתה, להיכנע לתורכים ללא תנאי.

הג האזו

הדינים והחשבונו של משטרת ישראל נב" דלו עד כה מאלה של משטרות אחרות ב" פרט קטן: בישראל לא היו כמעט מקרי התאבדות בעזרת גאז ביטול. פשוט לא היה מספיק גאז.

אולם הדבר ששימח את כחולי-המדים, צער מאות אלפי עקרות בית שקנו כירי" גאז, הצטיידו במיכלים מיוחדים, נאלצו לש" מור על המכשירים היקרים כקישוטים ל" מטבח. אמנם בארץ היו שלוש חברות לאס" פקת גאז, אך כדי להשיג את האד היקר היו דרושים שפע של ויטאמין פ' וסבלנות — דברים שגם בהם קיים מחסור בישראל.

350 שנה. השבוע היה דומה כי בעיית הגאז נפתרה אחת ולתמיד. נציגי ציבור ו" מוזמנים התכנסו בקרבת מגדלי הענק של בתי-הויקוק החיפאים, והנהלת חברת אמ" שראגאז הציגה לפנייהם את מפעלה החדש: מפעל להפקת גאז מפסולת-נפט, המצוייד ב" מיכלי-אחסנה, בעלי קיבול של 18 אלף גא" לונים כל אחד.

האורחים שמחו בשמחתן של עקרות-ה" בית. הם סקרו את המיכלים הנוצצים, היש" בו ומצאו שאילו הוקם מיכל כזה במטבח רגיל היה מספק את צורכי בעלי למשך 350 שנה. אולם הם שכחו פרט קטן: ה" מפעל החדש יספק אמנם את התצרוכת ה" ישראלית בהווה, אבל בעתיד, כאשר תגדל התצרוכת עלול המצב לשוב לקדמותו, לש" מח את השוטרים, להעכיר את רוח המבש" לו.

עדות

קוצו של יוד

בפני בעיית-העדות בארץ לא עמד עד כה שום קדוש. היא הורגשה לא רק במעברות ובשכונת-העבודה — היא חדרה גם לקודש הקודשים של העניינים הקדושים הרבנות ה- ראשית.

הגולה הוא שמשרי-הדתות ממנה, בהמל" צת הרבנות הראשית, רב לכל עדה בישובי הארץ, מלבד שלוש הערים הגדולות: האשכ"ז נזים מקבלים רבי אשכנזי, הספרדים — רב ספרדי, אולם נראה כי הרבי האשכנזי יודע את מלאכת הקודש יותר מן הרב הספרדי. היות והוא הוא המוסמך לחתום על הענ" דות-הנשואין ושאר בליל המסמכים — אפי" לו אם החופה הוצבה על ידי רב ספרדי.

מלבד זאת מתבטא הדבר גם בסכמיי המשכרות: הרבי מקבל 150 ל"י לחודש, שעה שלרב ניתנת רק הקצבה ועומה של 30—50 ל"י.

זכרונות נעימים. לאור קיפוח זה, אשר משרד הדתות אחראי לו לא פחות מן הרבנות הראשית, נזכרה אגודת-הרבנים ה- ספרדים, שהוקמה לפני שנתיים, בימים ה"

(המשך עמוד 6) מזה של הצעירים. לבסוף הגיע היום ה" גדול: הם סיימו את האימונים בהצלחה, שבו הביתה, חיכו לצו שיצמיד אותם אל מרחביהם.

הצו לא הגיע. במקומו באה, לפני שבועיים, סטירת לחי מצלצלת: משרד" הבטחון הודיע לאירגון-חברי-ההגנה כי מ" סיימי-האימונים לא ימונו כמפקדים בהגנה המרחבית. הם יוחזרו ליחידותיהם — ב" דרגותיהם הקודמות.

בוה נסתם הגולל על שאיפת-ההתנדבות. מפעילי הוידוקות לא יוסיפו עוד לשטות. חזונונים לפני מפעילי התותחים הכבדים. הם ישחקו — אך שתיקתם תהיה ספוגה עלבון צורב.

המשק

ישר לתך הכיס

יווני אחד מכניס לכיסו עשרה תורכים. יהודי אחד מכניס לכיסו עשרה יונים.

אימרה זאת היתה מפורסמת במרחב, הוכחה פעמים רבות כאמת. אולם החודש נהפכה הקערה על פיה: התורכים הכניסו לכיסם את סולל בונה — החברה הקבלנית בעלת הממדים הממלכתיים, שהכניסה לכיסה, לדברי מנהליה, את כל המשק הישראלי. סולל בונה לא היתה אשמה. לפני שנתיים וחצי, כאשר הוציעה לה חברה קבלנית תיר" כית חווה להקמת מבנים אסטרטגיים ב" תורכיה, נתמלאו מנהליה התלהבות, החי" בהכנות גדולות. מוסכי סולל בונה בגבעת רמב"ם שרצו ענקי פלדה: באגרים, טרק"ט טורים, דחפורים, עשרות פועלים מיוזעים שיפצו את המכונות, התקינו אותם למש" לוח צפונה. עשרות פועלים אחרים, מימתים להפעלת ציוד כבד, וישבו על המזודות, השתעשעו בחלומות וחרודים על האקליב הנות של אנאטוליה ועל משכורת שמנה במטבע זר, שתהיה פטורה ממס הכנסה.

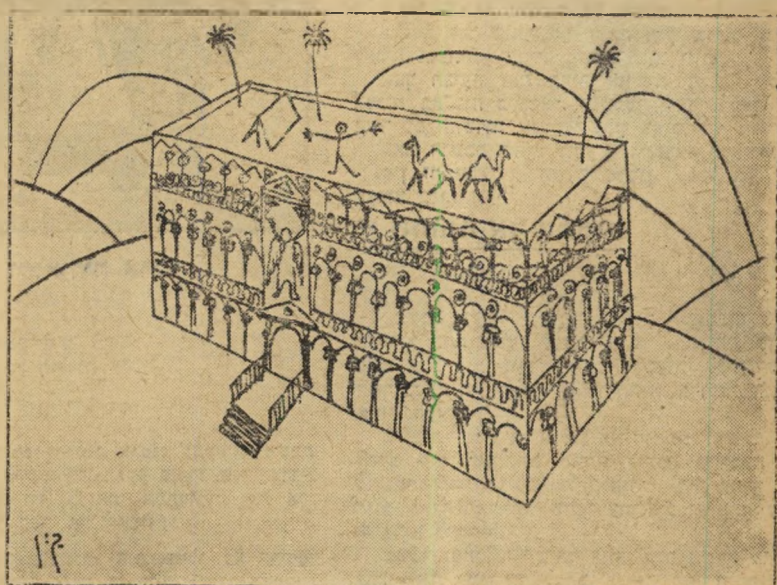
מציאות מרה. גם זמנם של מנהלי סולל בונה היה פנוי לחלומות. הם חלמו על החזרת ימים קדום, בהם בנתה חברתם בסיסים ושדות-תעופה בריטיים במרחב. נראה כי חלומותיהם הפריעו להם לראות את המציאות, שהתבטאה בסעיפים יבשים של רחוק: המכונות הכבדות הפליגו צפון נה בטרם-עת, בעוד החווה עם התורכים חתום בראשי-תיבות בלבד.

החברה הקבלנית התורכית חיכתה רק לזאת. ברגע בו נמצא הציוד היקר בכיסה (או במחסניה), החלה היא דוחה את ביצוע העבודות מיום ליום, מנסה לכפות על סולל בונה תנאים משלה. נציגי החברה הישראלית התרוצצו על פני המשרדיכ ב" אנקרה, תבעו, דרשו, איימו. הכל היה לטוא: הקלפים נמצאו בידי התורכים.

ביתנים מוסיפים הפועלים המקצועיים לשבת על מזודותיהם. המוסכים של גבעת

• דוד הכהן שאמר זאת בפירוש בנאום שנשא בזמנו בחיפה.

את קין

הקין לפאר! תחי החקיציות!

על הסכם שהפך אותם שותף של יומן כרמל.

לפי הסכם זה, תשלם התאחדות בעלי בתי-הקולנוע את כל המשכורת וההוצאות של היומן, בעוד שהחברה עצמה תקבל את הכנסות-הפרסומת. כל עשרה שבועות ייי" רך מאזן, יחולק הרווח (30% לבעלי בתי-הקולנוע) או ההפסד (100% על בעלי בתי-הקולנוע). יומן כרמל יופיע כל שבוע, נציג בעלי בתי-הקולנוע, שיצורף למערכת ה" יומן: יעקב דוידון, בעל גוף-רינה ובית-העט תל-אביבאים, מאי החיפאי.

כדור אינדיאני. הקרבן האמיתי של העלילה הוא יומן גבע. שהכדור האינדיאני פגע בגבו: הוא נשאר לפתע בלי שיק, פרט לבתי-הקולנוע הבודדים שאינם מאור" גנים. גבע להם על זכותו להופיע כל שבועיים, להגביל את כרמל לשבועות ה" אחרים.

אמר השבוע נציג גבע, כששמע על ההס" כם: "איני יכול להאמין שזה נכון..."

עיריות

התנגשות בלילה

דומה כי עיריית רחובות נולדה במול" בישי. עוד כשרם הגיע למלוא היקפו משפט" השחיתות העלול למוטט את יסודותיה (העו" לם הזה 859 ואילך), וכבר זכתה היא להיות במה לשערוריה חדשה.

השערוריה התחוללה השבוע, כאשר נער" כה אסיפת עובדי העיריה, בה נדונה שביתת חבריהם בפתח-תקוה. נחום ראובני, מזכיר אגודת-הפקידים בהסתדרות הכללית הופיע במקום, שפך על השוכתים אש וגופרית מי" לוליות, דרש שלא לתמוך בהם. אולם הוא נתקל בהתנגדות מאורגנת מצד פועלי-העי" רייה — בעיקר פועלי החבל והמים — ב" ראשותו של חבר-הועד-העובדים, יחזקאל מזעקי.

המתיחות גברה, הגיעה כמעט להתנגשות" אגרופים. הפועלים איימו על ראובני במכות" רצת, אילצו אותו לעזוב את המקום, אחר הסתער על הגנאם השני, מיזכיר-העיר, גר" שון גונזסקי.

(המשך בעמוד 12)

טובים של המנדט הבריטי, בהם נבדל הרבי מן הרב רק ביוז הנוספת לתאורו. הזכרונות הנעימים עוררו את האגודה לצאת לקרב על זכויותיה, להשיב ימים קדום.

"אין זה נכון שחברינו איטיים יותר ב" הנהלת טכסים דתיים", טענו ראשי האגודה, "הם עברו דרך לימודית ארוכה לא פחות מו של חבריהם האשכנזים, שימשו בתפקי" דים וכבדים בארצות-מוצאם."

אולם אגודת-הרבנים" הרבי מקבל 150 ל"י לחודש, וזת סתמיות, קמה השבוע והציעה שלוש הצעות לפתרון הבעייה העדתית המחבלת ב" עבודת-הקודש:

- מינוי שני רבנים עדתיים בכל יישוב.
• או מינוי שני רבנים כלליים שישרתו את בני כל העדות.
• או שהרב ייקבע בכל מקום לפי רוב-

האוכלוסיה. במקרה שאחת משלוש הצעות אלו לא תתקבל מאימים הרבנים הספרדיים להחליף את קוק-היוד, הנעוץ באלית-הרבנות-הרא" שית, בשפוד של פלדה, להקים רבנות ראשית נפרדת משלהם.

יומנים

לקח המערב הפרוע

יומני הקולנוע הביאו לעיני הצופה ה" ישראלי מלחמות רבות. השבוע נסתיימה מלחמה שלא נראתה ביומנים, כי היתה נטר" שה על עצם קיומם.

משך שנים הציגו בתי-הקולנוע בעיקר יומני-תעמולה גרועים מתוצרת ארצות-הבריות, שסופקו חינם אין כסף, הלעיטו את הצופה בתמונות ישנות ודברי-הסברה מ" תקתקים. היומנים העבריים התקיימו בקושי, לא היו טובים יותר, כי נאלצו לכלול כמות עצומה של פרסומת ישראלי.

מקטרת השלום. המצב השתנה אחרי שחברות היומנים המקומיות הצליחו לשכנע את הכנסת לחייב את בתי-הקולנוע להציג יומנים עבריים. החוק טרם אושר, אולם בעלי בתי-הקולנוע, שלמדו את תורת ה" מלחמה מאלפי סרטי המערב הפרוע, הבינו שכדאי לכרות שלום לפני המסלה הסופית. השבוע עישנו את מקטרת-השלום, חתמו

לאן הולכת

מנחם בגין, אליעזר שוסטק ובנימין אבניאל רוב של קול אחד

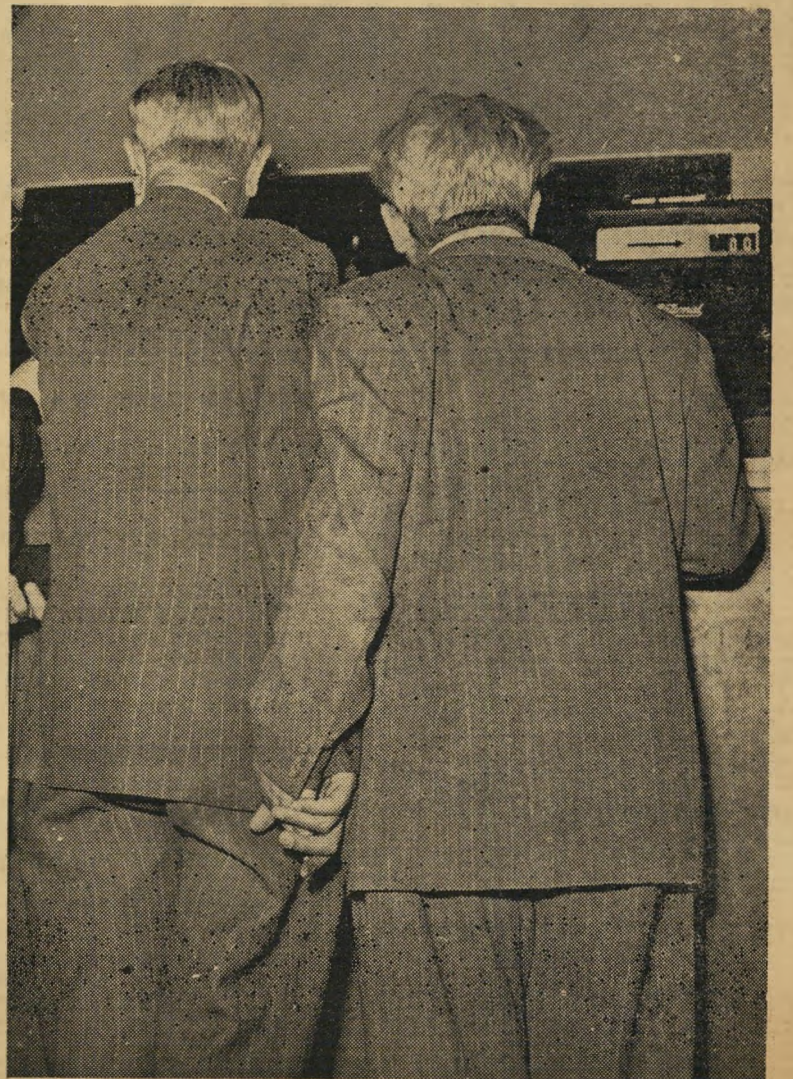
האחרונות בשורה שלמה של שערוריות קטנות, על רקע של שחיתות וקניית סחורות גרמניות טמאות. אולם פעולתם השיגה את ההיפך: מתנגדיהם התאחדו אף הם, התכוננו בקדחתנות למאבק מכריע בוועידה. כך קרה כי בוועידה התעוררה הסערה העיקרית לא על בעיית הגבולות השותפים, דם של המדינה, אלא על בעיית הגבולות הפנימיים בתוך התנועה עצמה.

כאשר קם מאיר האוס, איש-תנועה נאמו מנתניה, השייך להסתדרות העובדים הלאומית, וציוה על חברי ההסתדרות להצביע נגד הרכב הוועדה המתמדת (אף שההסתדרות הסכימה קודם לכן לאותו הרכב) כמה סל"ה איומה, אגרופים התרוממו, כמעט ו"פוצצה" תגרה כללית. מאוחר יותר קרא מנחם בגין והאוס, "שקרן מחוצף!" האוס, רביזיוניסט וותיק, חבר עיריית נתניה, התפרץ החוצה, כשהוא ממרר בבכי כילד.

"משך שבוע ימים ראינו פראזות נבובות צועדות בסך אנה ואנה, בחפזן לשוא אחרי רעיון...". פסוק קלאסי זה של עדלי סטיבנסון מתאים מאד לכל ועידה מפלגתית ישראלית. ועידתה של תנועת-החרות, שנשתיימה ב"יום הששי האחרון בשעה 9 בבוקר אחרי שבוע של ויכוחים סוערים ולילה שלם של חיפוש פשרות, לא היתה יוצאת מן הכלל.

ישקרו מחוצפו

הבחירות לוועידה היו אישיות, ללא רשימת סיעתיות. היה חשש שלא ימשכו חברי-תנועה רבים לקלפי, אולם ברגע האחרון קרה משהו שחישלם את האוירה: הנהלת ההסתדרות-העובדים הלאומית, ארגון הפוע"לים השייך לחרות, פירסמה רשימה משלה. אנשי ההסתדרות הרגישו כי מתגבשת נגד"ם חזית מסוכנת, אחרי שהסתכנו בשנים.

יוחנן בארר ופנחס לבון קואליציה עם התותח

חרות?

הציע ברית עם הציונים-הכלליים. לעומת זאת הציע ד"ר בנימין אבניאל, חנוך בית-היתומים דיסקין שעלה לדרגת המומחה הכלכלי הראשי של התנועה, את ההצעה הקיצונית: הצטרפות לקואליציה הקיימת, עם מפא"י, ואפילו עם מפ"ם. אליעזר שוסטק, ראש ההסתדרות-העובדים הלאומית, הצטרף לדעה זו בלהט. כש"פסל בגין את דבריו, קרא: "אני אלך אחריו. אולם אם תיכשל דרכך שלך, האם תוביל אותנו בדרך שאני מציע?" תשובתו של בגין: "אם תיכשל דרכי, אלך אני אחריו! אתה תהיה המנהיג!" האיש המבריק ביותר של התנועה בכנסת לא דיבר כלל. יוחנן בארר, האדם שלדעת רבים יהיה השר הראשון של חרות, שתק, אך

יו"ר תנועת החרות 51% או תווח

כל אחד ידע את הצעתו: קואליציה של כל הכוחות הרוצים בקו "אקטיביסטי" נגד הערבים — החל מיגאל אלון המפ"מי (ש"זכה גם מפי בגין להערכה חמה), דרך פנחס לבון המפא"י עד ליוסף קרלין ה"צ"כי. הצרה היתה שיגאל אלון היה נחרד לעצם הרעיון. רק איש אחד יכול לאחד קואליציה זו, להוביל אותה אל הירדן. אלא שאיש זה אינו פופולרי בוועידת חרות. הוא בירך, בשעתו, את התנתח שהטביע את א/ק אלט"נה. הוא רוצה בשדה-בוקר, שמו דוד בן-גוריון.

מהפכה וחקציה

הוועידה לא גרמה לשום הכרעה. המרכז החדש של התנועה נבחר ברוב של קיל אחד, תוך להט של ויכוח אינסופי, שבגללי שכתו המרכיבים להכניס לתוכו אפילו את נציגי-בית"ר, שתחיה שמיר. לא היתה זאת אשמת הוועידה דוקא. ה"אמת הפשוטה היא שתנועת החרות שיב אינה תנועה אופוזיציונית אמיתית, החו"רת למהפכה של המשטר. חרות היא כיוון שותפת מלאה (אם כי לא רשמית) של משטר זה עצמו: אין לה ריב עקרוני עם רעיונותיו של דוד בן-גוריון, וקיומה ה"עיקרי הוא על הכספים שהיא מקבלת מן הסוכנות היהודית — כרבע מיליון דולר לשנה*. קשה למפלגה לחיות על כספי הקרנות של המשטר הקיים — ולהסיף, באותה שעה ממש, להפלותו.

האזרח הישראלי יצטרך להשלים עם ה"עובדה שבין כל המפלגות ממפ"ם ועד חרות מבדילים רק גוונים דקים, בעוד ש"כולן מאוחדות על מצע רעיוני עקרוני אחד. על הבמה הפוליטית הנוכחית אין כל אלטרנטיבה למצע זה — פרט למצע הש"מאל הקיצוני, שכל מקוריותו בהעתקה מדויקת של מפלגות קומוניסטיות אחרות. גם מיצעד"הנאומים של חרות לא הגיע למטרה חדשה.

המאבק עם ההסתדרות נסתיים, איך ש"הוא: ההסתדרות חויבה לפרק את חברו"תיה הכלכליות (הנמצאות ממילא זה מכבר בפירוק, עקב אי-הצלחה כלכלית), אולם חברת-השיכון נשארה על כנה. הכלל ה"עקרוני: בניגוד למפא"י לא תעסוק חרות במפעלים כלכליים, ההסתדרות שלה תעסוק בענייני עבודה בלבד.

אולם אחרי סערה זו באה קול דממה וקה. כשנערך דו"כוח המכריע על עצם דרכה של התנועה. הנאומים צעדו בסף, חיפשו אחרי פתרון. שום פתרון לא נמצא. הבעיה העקרונית היא שמא קיום המדינה שוב אין תנועת-החרות נבדלת מכל שאר התנועות. תכניתה הכלכלית אינה שונה באופן מכריע מזו של הציונים-הכלליים.

ואילו תביעתה העיקרית — הרחבת גבולות הארץ — משותפת לחוגים רבים, מגינוסר ועד שדה-בוקר.

כפור חם

איש לא עירער בוועידה על מנהיגותו של מנחם בגין. אולם דרכו הפוליטית של בגין לא זכתה לרוב ברור. הנחתו היסודית של בגין היא שחרות לא תכנס לעולם לשום קואליציה עם כחית אחרים, תנהיג את העם לברא אחרי שתקבל רוב של 51% בבחירות. עד אז תהיה מטרתה העיקרית להשיג רוב זה. העירעור הראשון על הנחה זו בא מימין: רבים דרשו כי התנועה לא תשב בחיבוק"דיים, היו שדרשו מרי אורחי נגד מפא"י, אחרים לקחו בחשבון פעולה מחתרית כלפי חוץ, בנוסח פעולות-הפרישה. אלה גם אלה מתחו ביקורת חריפה על מלחמתה רבת-המלים אך מעטת-הפעולות של חרות נגד השילומים — והשלמתה המעשית עם השילומים אחרי שהקימה נגדם את הניער שלה. הם השתמשו נגד דרך מנהיגים ב"פסוק ישן של חיים ויצמן, השנוא עליהם: "כפור חם."

אני אלך אחריו

ההתנגדות העיקרית לבגין באה מכיוון אחר. כל שאר מנהיגי התנועה, ובכלל זה כל חבריה בכנסת, דרשו בגלוי (או בנסתר) להיכנס לקואליציה, להצטרף לממשלה. מצדדי הקואליציה סברו כי חרות היא בסימן ירידה, כי הזמן פועל נגדה. שאל אחד מהם: "מה נעשה עד שנקבל את ה"51% של בגין? ומה יקרה אם זה יקרה יותר זמן מאשר הכנות הערבים להשמיד את המדינה?" השאלה היתה: קואליציה עם מי? ד"ר אריה אלטמן, לשעבר ראש-הרביזיוניסטים בארץ, שניסה לשכנע את האנגלים כי רק תנועתו שלו תהווה תריס נגד הקומוניזם.

* אם כי כמה ממהיגי התנועה פרשו מחנה דוקא על רקע זה.

* המקיימים גם את העתון חרות זעיר-ה"תפוצה (2500 בימ"ח201).

היהודים שבחרו בצלב

אנו מתפללים אליך, אלוהים, האב, הבן ורוח הקודש — עבור על מדינתנו, מדינת ישראל, ועל עמנו, העם היהודי על שלומם ועל בטחונם מול כל אויביהם...
הגבר הממושקף בחליפתו החומה הכהה עמד במרכז ההדר, כשעיניו עצומות ואצבעותיו שלובות, כדרך הנוצרים. מסביבו ישבו כעשרים אנשים, רובם קשישים ביניהם נשים כסופות שיער, כשמבטיהם מושפלים ארצה ואצבעותיהם שלובות אף הן. היתה זאת אסיפה שיגרתית של היהודים הנוצרים (בלשון עצמם: היהודים המשיחיים) במחוז תל-אביב. לא היתה זאת אסיפת מחתרת. היא לא דמתה גם למיפגש הנוצרים הקדמונים במערות האפלות של רומא. בכל זאת לא חיפשו הנוכחים פירסום, ביקשו להימנע מצילומים. הם ידעו כי גילוי אמונתם עלולה לגרום לאיבוד פרנסתם בציבור היהודי, לגדולי חברת.

אהבה ואמונת למדינה

כי עד היום הזה אין איש יודע מה בדיוק מעמדו של אדם החושב את עצמו ליהודי והמאמין בישו מוצרת. משך אלפיים שנה לא היתה כל שאלה כזאת. היה ברור לכל כי יהודי הממיר את דתו יוצא לשאלה, מנתק את שריו עם העם (או העדה) היהודית. גרמני בן דת משה, שנטבל בכנסייה הפך, פשוט, גרמני בן דת ישו. הקשר היחיד עם היהודים — הדת — נעלם.

במדינת ישראל אין הדבר כה פשוט. היהדות הפכה בה הגדיה לאומית, לא דתית. ישראלי הממיר את דתו נשאר, בכל זאת, אזרח ישראלי. אולם מאות היהודים הנוצרים אינם מסתפקים באזרחות פורמלית. הם לא רצו להיות מיעוט לאומי, כמי המוסלמים, הארמנים, הדרוזים. הם עמדו בתוקף על שייכותם המלאה לעם היהודי ואפילו לדת היהודית. הם רק טענו כי דתם — יהדות בתוספת הכרה בישו — היא יהדות נכונה יותר. כשנסתיימו, לפני שלושה חודשים, אסיפת היסוד של ארגונים המחודש באולם ימק"א בירושלים, בנוכחות 180 צירים, לא שכח לשגר מברק לנשיא בו הודיעו על "אהבתם ונאמנותם למדינה, לנשיאה ולממשלתה", יחד עם תפילה לבנין הארץ ולשלום העם.

בת הרבים ונטולת

אחת הדמויות הבולטות בקונגרס היה ד"ר פריץ כהן (מתחרו עז כאן). יהודי גרמני בעל מצח גבוה ודיבור עדין, כהן היה רופא בדיסלדורף, בא לארץ חמש שנים אחרי עליית היטלר לשלטון. בתקופה זו עבר זעזוע נפשי קשה, החליט כי אין לו מרפא אלא בתורת בן-הגג נוצרת.

בארץ הכיר צברית, בת משפחת רבנים ירושלמית ידועה. אף שגדלה באווירה יהודית אדוקה התקרבה לנצרות, החליטה להיטבל. אולם הכנסייה הסקוטית לא רצתה לטבלה בלי הסכמת האבי. הצעירה כתבה לאמריקה, לאביה שאותו לא הכירה כלל. רק אז נתברר לה כי גם אביה הפך מזמן נוצרי, הקים לעצמו עם בית-כנסת יהודי-נוצרי. האב, הכותב אידיש, מתנגד לטבילה, שונא כנסיית נוצריות, טוען כי יהודי המכיר בישו חייב להישאר יהודי. "רק אז הוא יהודי אמיתי", אמר.

כהן עבר גם הוא לכנסייה הסקוטית, וקרא במלחמת העצמאות לסקוטלנד כדי לדוח על המצב בארץ. הוא סבור כי הסברתו עזרה להפיץ את האמת על המדינה.

המסיון עזר למהגרים

אף שהוא מרוויח את לחמו כרופא במרפאה של המסיון הסקוטי ביפו, מדבר כהן בהתמרמרות על המסיון. "כל זמן שישנו מסיון בארץ לא תשא הסברתנו פרי", נאנת. "התחלה אמיתית תהיה רק אם יסולקו המסיונים. בהודו אסרו את פעולת המסיון, הרשו רק את קיומן של כנסיות מקומיות. גם בסין עשו זאת. הנצרות העולמית קבלה את הדבר בלי כעס. מדוע לא נעשה כך בישראל?"

התמרמרותו נובעת מן העובדה כי רבים הפונים למסיון מתוך כוונה להרוויח, מוצאים צייד קל במסיונים שהם, לדעתו, ברובם אשנים תמימים שקל לרמותם. הם עזרו למתנצרים מדומים רבים להגר לארצות-הברית, לקנדה ולגרמניה. נתנו להם כסף, "רק אם נהיה עניים, נוכל לרכוש אמון ולבדוק את הפונים אלינו!" מספר כהן, בן ה-61: "תמיד התנגדתי לתת כסף לפונים אלינו, כי זה מקלקל את האופי שלהם. אולם פעם הופיעה אצלנו קבוצה שלמה ממגדל-אשקלון. הם באו כמה פעמים, העמידו פני מאמינים. באחד הימים ניגש אחד מהם, ביקש 25 ל"י כדי לעבור לדעונה. נתתי לו את הכסף, בניגוד להשקפת. מאז לא ראיתי עוד איש מכל הקבוצה."

עם תניך ביד

שונה דעתו של יעקב בלום, סגנו של כהן בהנהלת היהודים הנוצרים. בלום, יליד ראש-פינה ממוצא יהודי-למחצה (אמו היתה רוסייה נוצרית), עובד במסיון האמריקאי, טיפל זמן רב ביושבי בית-החולים למצורעים בירושלים. לדעתו, אין המסיונים אשמים במאומה.

"אם בא אלי אדם ואין לו מה לאכול, ולי יש, האם אסור לי למסור לו את ארוחתי?" שאל הוא, בלהט. "בא אלי איש, נתתי לו את חליפת. לא אמרתי לו שיבוא עוד פעם, והוא באמת לא בא עוד פעם. אם ישאלו אותו מגין לקח את החליפה. גיד: מיסיונר נתן לי. אולם אלה ששולחים לי משכורת אינם

שואלים אותי אם הטבלתי מישהו משך עשר שנים..."

בלום חושב את עצמו ליהודי לאומי. כשביקרה בארץ ועדת האו"ם שהחליטה על חלוקת הארץ, נפגש עם הנציג ההולנדי (שגם שמו היה בלום). אמר לו: "אתם צריכים לקחת את התניך ביד ולהחליט על פיו." היתה זאת דעתו האמיתית: בלום טוען שרק עם התניך ביד יש ליהודים הזכות לחזור לארץ, כי ה' הוא שהבטיח אותה להם. אין להם כל זכות אחרת עליה, וכך מבין זאת גם העולם.

מכילה מקווה

היהודים הנוצרים רחוקים מלהיות מעורר אחד. המכנה המשותף היחיד שלהם הוא רצונם להישאר יהודים, על אף הכרתם בישו כמשיחם.

רבים מבין היהודים הנוצרים נטבלו, אולם לא מעטים המתנגדים לכך בחריפות. כדי להיטבל עליהם להצטרף לכנסייה נוצרית כל שהיא. המתנגדים אינם רוצים בכך, אלא שואפים להקמת קהילה חדשה של יהודים-נוצרים, שלא תהיה קשורה בשום כנסייה קיימת.

הם מאמינים כי קהילה חדשה זו, אחרי שתכבוש את כל העם היהודי, תוכל לגרום לחיסול כל הכנסיות הקיימות, לאיחוד משלם של כל הנוצרים והיהודים בעולם בקהילה אחת גדולה.

אם תחליט הקהילה החדשה שעלינו להיטבל, או להתרחץ במקווה, או לעבור כל סכס-קבלה אחר, נעשה זאת — אינם בטכס ובכנסייה שלה בלבד!"

בינתיים עיד רחוקה הדרך אף לאיחוד היהודים הנוצרים עצמם. הם שייכים לעשרות הכנסיות השונות הפועלות בארץ. קיימת תהום בין היהודים הקאתולים לבין היהודים הפרוטסטנטים וניגודים קטנים, אך חריפים למדי בין הכתות הפרוטסטנטיות עצמן.

אין זו בעייה ארגונית בלבד. הוויכוח נטוש לאורך כל החוות — אילו מצוות לקיים ואילו לא. ישנם יהודים-נוצרים הנוסעים בשבת, ויש השומרים על קדושת השבת יותר אף מיהודי במאה שערים. הסביר אחד המרצים באסיפת תפילה: "ישוע המשיח אמר: לא באתי להפר את התורה, אלא לקיים אותה. מה זאת אומרת לקיים? יש דברים בתנ"ך שבאו רק כדי להפריד בין ישראל ובין עובדי האלילים. הפסוק האוסר לבשל גדי בחלב אמו לא בא אלא לשים קץ למנהג כנעני מסוים. אך כשכא המשיח וקרא את כל הגויים אל אלוהי ישראל, הרי קוימה התורה ושונה אין צורך בחוקים שבאו להפריד. אך את מצוות המוסר שבתורה עלינו לקיים..."

מסורת של שנה

"ישו לא התנגד לשבת. הכנסייה היא שביטלה את השבת. היתר

עם מקס אנקר
שליח הארגון העולמי של היהודים המשיחיים
"אני יהודי, ציוני ומאמין בישו"

דעת-הקהל הישראלית התקוממה לאחרונה כמעט כמאוחד נגד פעולות המיסיונים המנסים — לפי השמועה — להשמיץ על יהודים בעזרת חבילות מזון ואשרות-כניסה לארצות זרות. אולי ישנם בישראל גם יהודים הרואים את עצמם ככננים נאמנים לעמם, מאמינים יחד עם זאת בישו כביסוף בכמשיח.

"העולם הזה" סבור שגם מתנגדיהם הרבים ימצאו ענין בכרוי ההפכר של קבוצה זו, נתן ל הזמין למשרדו את מקס אנקר, שכא לאחרונה לארץ כדי לראות את "היהודים-הנוצרים".
הראיון הבא ניתן לחברי המערכת על-ידי אנקר בשפה הגרמנית. נרשם בדו"ח קצרני.

הד"ר אנקר, האם אתה חושב את עצמך ליהודי?
כן. לחלוטין. הן מבחינה לאומית והן מבחינה דתית. מבחינה לאומית בגלל מוצאי ומבחינה דתית מפני שאני חושב שהדעה כי ישוע הוא המשיח נובעת מן היהדות המקורית, מסקנת התנ"ך. אתה חושב, איפוא, כי יהודי יכול להיות נוצרי?

זה תלוי מה מבינים במילה "נוצרי". משתמשים במילה זו כיום בשני מובנים: כדי לציין אדם השייך לתרבות מסוימת, או אדם המאמין באמונה מסוימת. יחסנו אל התרבות הנוצרית היא כיהסו של כל ציוני אחר. ואילו אל האמונה הנוצרית אנו מתחמים פחות או יותר כמו הכנסיות הפרוטסטנטיות, אך אנו סבורים שהן לא השתחררו עדיין במידה מספקת מן הירושה התרבותית היוונית-הפילוסופית.

מה ההבדל בין הנצרות הפרוטסטנטית ובין הקאתולית כשנייה?

איינו רוצה לשלול כי מיליוני קאתולים הם נוצרים טובים, אך לדעתי התיאולוגיה הקאתולית היא בסופו של דבר אלילית.

חוקי-השבות חל עלינו

אמרת זה עתה כי אתה ככל ציוני אחר. מה פרוש הדבר?

רבים מאתנו, היהודים המשיחיים, המאמינים בישוע המשיח, והחיים עדיין בחוץ-לארץ, היו רוצים לבוא לארץ, כעולים. היינו רוצים להשתתף בלב שלם בבנין הארץ.
אני מבין כי גם אתה עומד לבוא לארץ

כעודה?
כן. ביקשתי היתר-כניסה לכל משפחתי, וחודר עתה להול כדי להביאם.
ולפי דעתך יש לך זכות עליה אוטומטית לנ חוק השבות?
כן, כמו כל יהודי אחר. במקרה שניתקל בסירוב, י בדעתנו ללחום על זכות זו עד כדי הגשת צו-עלית לבית-הדין הגבוה לצדק.

ליהודים תפקיד מיוחד

האם אתה מבין כמושג "יהודי" הגדרה לא מית גרידא, שאינה קשורה לכל אמונה דתית לא לגמרי. אני חושב כי המדינה הישראלית רשא להשתמש במשג "יהודי" אך ורק במובן זה, וכי היא עושה זאת למעשה. אולם לאור התנ"ך אני חושב שתוך זה כולל גם יעוד מסוים.
באיזה מובן?

במובן של עם נבחר. כמו שאמר הנביא ישעיהו: "זו יצרת לי, תהילתי יספרו". ליהודים יש תפקיד מיוחד בסדר האל. הן אולם מילוי תפקיד זה הוא ענין של הכרת מצפונות של הפרט, ואי-אפשר לכפות אותו בכוח-הכס של המדינה.

זאת אומרת שכל יהודי צריך לדעתך, להג דיר את אמונתו לפי מצפונות האיש?

כן.
וזה ענין של הכרעה מצפונית שיש הפרט א הוא רואה בישוע מנצרת משיח במובן התנ"כי,

כנסת

זאת התחלת האנטישמיות. הנוצרים רצו להיפרד מן היהודים, סבור ד"ר כהן, שאינו מודה אף אם כנסיה אחת, מתנגד למרותו של האפיפיור ולפולחן מרים הקדושה. אך סבור שהחידושי הקאטולי הוא מוסד חיוני. כהן דרש שהארגון היהודי-נוצרי יקבל לשורותיו גם חברים יהודים-קאטולים, התנגד לכך שהטבילה תהיה תנאי לקבלה בארגון.

כדי לשים קץ לתוהו ובוהו זה בשורות היהודים-הנוצרים בארץ, שלח הארגון העולמי שליח הולנדי ממוצא יהודי-גרמני. הכומר אנקר הורשה להיכנס לארץ אחרי שחתם על התחייבות לא לעסוק כאן בפעולות-מיסיון. הוא הקים מחדש את הארגון הישראלי. ניסה להכניס סדר להשקפות המאחדות את העדה המפולגת. בהשפעתו נקבע כי אמנם לא תחול חובת-הטבילה על חברים-סחם, אך שהיא מוטלת על הפעילים.

איש מבין מנהיגי העדה הבלתי-מוכרת אינו משלה את עצמו שפעולתה תהיה קלה. "משך אלפיים שנה נרדפו היהודים בשם הצלב", הסביר זאת אחד מהם. "ישנה מסורת יהודית עמוקה ומוזקת של שנה לכל דבר נוצרי. כיהודים אנחנו מבינים את זה היטב. דרוש זמן כדי שהעם היהודי ישכת מורשה זו ויוכל להתחסם באופן אונייטטיבי אל תורתו של ישוע — אותו מסיף יהודי צנוע וענתן...".

בעד ישו -

- נגד המיסיון

ד"ר פריץ כהן, נשיא היהודים-הנוצרים בישראל, אף מצידד בחקיקת חוק לאיסור פעולת המיסיון בארץ. לדעתו משתמשים המיסיונרים באמצעים הפוגעים בהם העם היהודי לנצרות. מתן

עזרה חומרית ליהודים הפונים למיסיונים (תמונה משמאל) מונעת, לדעת כהן, את הגישה החופשית לתורת ישו. אולם לא כל חבריו של ד"ר כהן דוגלים בדעה זו.

או לא?

כן, בהחלט. אנו מאמינים כי אמונה זו אינה יכולה להיות מועברת על-ידי מיסיונר, אלא שהיא פרי התערבות האלוהית בחיי האדם, בחיי-הרוח שלו.

פסח וחג-המולד

יהודי, ברגע שהוא מכיר בישוע כבמשיח, כמה הוא נבדל מכל נוצרי אחר?

בזאת שהוא שייך לעם הנבחר. עליו למלא תפקיד מיוחד בסדר האלוהי. גם לפי דעת רוב הכנסיות הפרוטסטנטיות, יובן ישוע סופית רק אחרי שעם ישראל יכיר בו ויפיץ את תורתו.

זאת אומרת שאתה סבור כי העם היהודי כולו, כיהודה, יכוד להכיר בישוע כבמשיח, מבלי לאבד את אופיו העצמאי?

כן, הוא יפתח את אופיו במלואו רק אחרי שהוא יאסוף מסביבו, במובן רוחני, את עמי העולם. אז יתגשם הפסוק: "מציון תצא תורה, ודבר ה' מירושלים".

מה יחסם של היהודים הנוצרים אל מצוות התורה?

ישנם אחדים הסבורים כי אנו, כיהודים-נוצרים, חייבים לבלא אחריות, אולם הרוב סבורים כי אין עוד צורך למלא אחרי מצוות הסכס, כלומר מצוות הכשרות והקרבן, ואילו את מצוות המוסר יש למלא, ברוח "ואהבת לרעך כמוך".

האם אתם רואים ביום השבת או ביום הראשון את היום הקדוש?

כולנו מאוחדים בכך שאנו רואים את יום השבת כיום המנוחה, ואנו רוצים לחוג את הרגלים — פסח, שבועות וסוכות — ואת חגי-החנכה, וכמובן גם את ראש-השנה.

האם אתם חוננים את חג-המולד הנוצרי?

כן, אבל אנו סבורים שעלינו לטהר אותו מכל מיני מינהגים אליליים שחדרו לכנסיה.

למשל?

עץ חג המולד, סנטה קלאוס, ושאר הזכרונות מן העבר האילולי.

ואתם חגגתם את חג הפסח בצורה המסורתית, בקריאת ההגדה?

כן, בשנה האחרונה קיימנו אפילו מחנה של צעירי היהודים-הנוצרים בהולנד, שנפתח בקריאת ההגדה ונסתיים בסעודה הנוצרית הקדושה, שהרי גם היא אינה אלא סעודה יהודית.

-אין ניגוד בין פרוטס ופאולוס-

אני רשאי, איפוא, לסכם את דעתכם כך שאינכם רוצים אלא להעביר רפורמה בדת היהודית, שמקורה בהכרת ישוע כבמשיח?

מאז ימי ישוע התחלקה היהדות לשני פלגים. הפלג האחד דחה את ישוע, והפך ביהדות הרבנית לעיקר, במידה מסוימת. לפלג השני, שהכיר עדין את הצטרף מעוט מקרב היהודים, ובמרוצת הזמן הרבה אנשים מבני עמים אחרים. אולם אותם עמים לא-יהודיים הביאו עמם דברים טמאים, אליליים, רפואי-רמזיה של מארתן לוסר היתה טיהור ראשון. אולם יש להמשיך בה באופן עקבי עד אשר תסולק המורשה האלילית האחר-רונה, ולכן יכול לתרום את התרומה המכרעת רק העם היהודי.

היהודים מאמינים בדרך כלל כי היה ניגוד מסוים בין פרוטס, תלמידו של ישוע שראה את

עצמו יהודי, ובין פאולוס, שתירגם את הנצרות למושגי העמים האליליים. איך אתם מתיחסים לכך?

מעולם לא היה ניגוד עקרוני בין פטרוס ופאולוס. היתה ביניהם מחלוקת זמנית בקשר למצוות הכשרות. אולם גם על כך הגיעו בסוף לכלל הסכמה. לפי הכרית החדשה, הלך גם פטרוס אל העמים הפגניים, ואילו פאולוס ביקר אף הוא בכל מקום בבית הכנסת היהודי. רק אחרי שגורש משם הלך אל עובדי-האלילים. אולם גם פאולוס הגדיר את עמדתו כך (באגרת לרומאים, פרק י') שהוא רוצה לאסוף את המון עובדי-האלילים כדי לעורר את קנאת היהודים בהם, לאלצם להכיר בישוע כבמשיח.

-היהודים-הנוצרים גורשו-

האם אתה חושב שמקרה הוא כי אותם היהודים-דים, שהכירו באותם הימים בישוע, התרחקו גם מן העם היהודי?

אפשר להוכיח באופן היסטורי כי אותם היהודים נשארו תחילה בבית-הכנסת, אולם גרשו משם. בתפילת שמונה-עשרה הוכנסה ברכת-המינים שקיללה את היהודים-הנוצרים. תפילה זאת איפשרה ליהודים לברר אם לא חזר לבית-הכנסת היהודי-נוצרי.

כמה יהודים-נוצרים נמצאים כעת בעולם?

קשה לתת מספר מדויק. לצערנו עברו רבים מהם גם לתרבות הנוצרית, ורק חלק, הנמצא כעת בסימן עליה, משייך את עצמו בהכרה ליהודים-הנוצריים. הם מונים כמה אלפים.

כאילו ארצות קיימים ארגונים יהודיים-נוצריים?

בשורה שלמה, כגון ארצות-הברית, בריטניה, צרפת, גרמניה, הולנד, ארצות סקנדינביה, אוסטרליה, דרום-אפריקה ועוד.

כמה יהודים-נוצרים ישנם בישראל?

כמה מאות. אולם ישנם רבים אחרים השומרים את אמונתם בסוד, ואת מספרם אין אנו יודעים.

-איננו יכולים להתחתן-

אתם רואים את עצמכם כנסיה נוצרית נכדת מכנסיות אחרות?

לא. היינו רוצים להיות נוצרים משיחיים טהורים במידה כזאת שנהפוך את הפילוג בין הכנסיות למיותר בישראל, אף שהוא קיים בעמים האחרים. בארגון היהודים המשיחיים, הן בעולם והן בסניף הישראלי, ישנם יהודים השייכים לרוב הכנסיות הפרוטסטנטיות.

האם נמכרו יהודים אלה?

כן. אולם הטבילה היא מנהג יהודי עתיק, שחודש על-ידי יוחנן המטביל וישוע.

וכניכם עובדים ברית-מילה?

אנו רואים בזה סמל לאומי. אין זו חובה ליהודים נוצרים. אך בני, למשל, עבר ברית-מילה, אם כי בידי כירורג ולא בידי מוהל.

בתחום החוקים הנוכחיים של ישראל, איך יכולים יהודים-נוצרים להינשא, להתגרש וכו'?

לפי החוקים הקיימים, אין אנו יכולים להתחתן. קשה אפילו לעשות זאת בעזרת כנסיות אחרות. ישנם אצלנו אנשים שנתקלו בקשיים חמורים בשטח זה.

איך אתה מתאר לעצמך את יחסכם לכנסיות? היינו רוצים לעניין את הכנסיות במידה רבה יותר בבנין מדינת-ישראל, כפרעון חוב-תודה שהם חייבים לעם היהודי. כמה כנסיות הילגדיות כבר התחילו בכך, בזאת שתרמו לא מכבר לנטיעת יער בישראל.

-ישוע החזירני לציונות-

מתי עברת אתה, הד"ר אנקר, להכרה בישוע כבמשיח?

בשנת 1935, כשהייתי בן 22. אתה יליד גרמניה?

כן, אבל אז כבר הייתי בהולנד. איך הגעת לזה?

אמונתי נתערערה עקב המאורעות שקרו בגרמניה. הפכתי לאדם המחפש את האמת, והתחלתי קורא גם בכרית-החדשה. תוך כדי השוואה עם התנ"ך, הגעתי לאמונתי הנוכחית. האם היית לפני כן יהודי דתי?

עד לאחר הבר-המצוה שלי. אולם תנועת-הנוער הציונית, שהשתייכתי אליה, הרחיקה אותי מן היהדות הדתית. עברתי למארכסיזם קיצוני. אולם דוקא יחסי אל ישוע החזיר אותי לציונות.

האם באת עתה לארץ גם כדי לארגן מחדש את היהודים-הנוצרים?

ישלחתי לכאן כמזכיר הארגון הבינלאומי של היהודים-הנוצרים כדי לספל ביהודים-הנוצרים בישראל מבחינה רוחנית, ולארגנם. האירגון הוא השלב הראשון, והמטרה הסופית היא קהילה.

האם יש ליהודים הנוצרים רבנים או כמרים? מי מטפל בהם מבחינה רוחנית?

הארגון הוא אגודה, לא כנסיה. כיום זוכים עדיין החברים לטיפול בכנסיות השונות שהם משתייכים אליהן. המטרה היא הקמת קהילה, שבה יהיו מדריכים משלה. איני רוצה להשתמש במילה כמרים, כי בתנ"ך זוהי הגדרתו של כהן אלילי.

-המיסיון אינו נכון-

מה יחסכם למיסיונים השונים הקיימים בארץ?

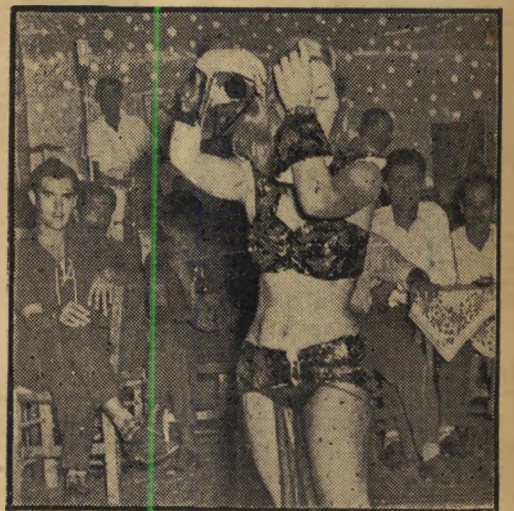
אני יודע שמלבד כמה מקרים בודדים יוצאים מן הכלל, אין אמת בהאשמות שהופיעו לאחרונה בעתונים השונים, כאילו עוזרים המיסיונרים לאנשים להגר לחוץ-לארץ — לפחות לגבי המיסיונים הפרוטסטנטיים. אולם באופן אישי איני מאמין כי אפילו שיטת-המיסיון הטובה ביותר נכונה לגבי ישראל. לפני שיכול להיחצר קשר אמיתי בין הכנסיות וישר-אל, חייבות הכנסיות להשכיח מלב ישראל, על ידי גלויי אהבה פעילה את אשר עוללי עמים שקראו לעצמם נוצרים כל-פי היהודים.

מה יחסך, איפוא, למאמצים הנעשים עתה בחוגים שונים לחוקק חוק שיאסור בכלל את קיום המיסיונים בישראל?

אני יודע שאני תמים דעים עם המיסיונרים עצמם, אשר לא יתנגדו לחוק שיאסור את השימוש בדרכי-שיכנוע חומריים לצרכי המיסיון. אולם איסור המיסיון בכלל היה פוגע בחופש המצפון במידה כזאת, שהדבר לא היה מובן בעולם לגבי היהודים שסבלו קשות בעצמם מחוסר חופש זה.

התקפה בגשר שינקין

באר ריץ באתונה היה מלא מפה לפה. באחת הפיגועים ישבה כוכבת הערב, הרקדנית הבלונדית-כימית ויקטוריה כסט, חטף מה מנוחה קצרה לאחר ההופעה המעייפת. לפתע נחלקו עיניה באותיות מרובעות מוכרות, על המדים

רקדנית ויקטוריה כסט בקפריסין. אפי'לו הערבים

התרגלה לצאת עם אנשים רבים, לא התנגדה לבקשה — ביחוד לאחר שקיבלה אישור לטיבו של הבחור מיושבי הבאר. הבחור, הידוע בין חברי-למקצוע, נהגיה-מוניות, בשם פינייה, מסר באותו ערב את התנה לידו נהג אחר, שהביא את הזוג לעדן באר הרמתגני. פינייה שהה, ויקטוריה לגמה, הנהג שהביאם התבודד בפינה אחרת. פינייה שילם בשטרות מרששים, הציע רבים כמותם לויקטוריה תמורת חסדיה. ויקטוריה סרבה.

בשתיים אחר חצות עזב הזוג את המקום, נכנס, לפי דבריה של ויקטוריה, למונית אחרת שדהרה לעבר תל-אביב. ליד גשר שינקין, בקרבת יד-אלהיה, במקום שומם לחלוטין, עז-רה המונית את המלכה.

מאבק בלילה

נזכרת ויקטוריה בהתרגשות: "הנהג יצא, סגר את הדלתות, האריות כובו. פינייה אמר לי שהנהג תיכף יחזור." בינתיים החל פינייה מחדש את הצעותיו לויקטוריה, בהסוטה בסרובה. "לפתע הניח את ידו על צווארי, החל לנשקני. התנגדתי. הוא נשך את אזני, את שפתי. הוזהרתי אותו שאני נתינה אנגליה. צעקתי שאני יהודיה, אך הוא המשיך." שעה וחצי נמשך המאבק, עד אשר הגיעה ויקטוריה לאפיסת-כוחות, וכנעה. "אפילו הערבים לא התייחסו אלי כך."

הנהג חזר כשהכל כבר נגמר, התנצל: "אני מצטער על מה שהיה." פינייה הציע לגשת למלון רמתגני, ויקטוריה בחרה במלון תל-אביבי. אולם פינייה הבין את כוונתה להודיע על פיק המשרה, סירב, הורה לנהג לקחתה הביתה. בדרך התנהגה ויקטוריה בכלחנות רבה, קיבלה אף את הצעתו של פינייה ליהפך לחברתו הקבועה. ליד הבית עזר לה לצאת מהמונית, נשקה על שפתיה המרוטות ושיקת-לילה-טוב, קבע עמה פגישה למחרת ב-11 בלילה ליד תחנת-המשרה הסמוכה. ויקטוריה באה בדיקנות לפגישה. עוד באותו בוקר ביקרה בתחנת-המשרה, הביאה את לבניה הקרועים, סיפרה את פרטי ההרפתקה הלילית.

כאשר הופיע פינייה — באיחור — מלחה שלושה בחורים, חיכתה לו הפתעה: שוטר לבוש אזרחית התייצב בינו לבין ויקטוריה. פינייה הביט באשה שהפילה אותו ברשת, פלט לעברה בארס: "זה לא יעזור לך!" צעד בגנדרנות עם השוטר לעבר תחנת-המשרה.

ביקור של ירדים

היא הורידה את לבניה, טען בשעת החקירה. ויקטוריה התרגזה: "עם נסיכים כמו עכס חלים סרבותי לשכב תמורת כסף — האם אסכים ליהפך מזרון בשבילך?" השאלה הייתה מצלצלת — אך הרבה פחות מסטירת-החלי שליחתה אותה. לבסוף הודה פינייה. להגנתו טען כי עשה זאת מתוך שכי-רות. כדי להמחיש את דבריו חטף את סכיני-הנייר שהייתה מונחת על השולחן, סרט את עצמו בבטן. השוטרים חייתו לתוך כפיהם. ויקטוריה פרצה בצחוק. כל העניין דמה יותר מדי לקומדיה זולה. ויקטוריה הלכה לביתה, פינייה הוחזק בן דודו של המלך-ישעבר פארוק.

נתקפת ויקטוריה כסט בישראל — לא התייחסו אלי כן

ויקטוריה, שכל העניין זיעזע אותה כפי שלא זועזעה מימיה, הראתה להם את הדלת בכעס. היא באה ארצה, היות והיא חשבה שכאן תמצא הבנה למעמדה, תוכל לעבוד ולקיים את משפחתה, כלי הטרדות של דעות-קדומות. "אני רוצה לראות צדק מלא," הטיחה בפני השלושה. "אחרת לא אאמין עוד באדם בישראל. אלך להתנזר!"

אולם ויקטוריה גילתה כי צדק אינו דבר שפוט כל כך. אמנם עניינה נמסר למשרה ופינייה יובא למשפט — אולם לא כל ההכרעה תיפול במקומות כה מכובדים. כאשר נכנסה, באחד הבקרים, למקום-עבודתה, חיכתה לה הפתעה בלתי-נעימה: מכיוון שנעדרה שמונה ימים מעבודתה, בוסל החור-זה. "מוטב שתיעלמי מן האופק משך חודש ימים," הציע לה אחד מבעלי המקום. "עד שהעסק יישכח קצת." ויקטוריה ראתה בכך את יום הארוכה של חברי פינייה.

בהתרגשות מרידה, פרצה בכבי, "די, אני גמורה!" נאנחה. בכל מקום מתנכלים לי. בכל ישראל לא מצאתי אדם אחד שאפשר להאמין בו."

אחד הנוכחים ניסך לנחם אותה. "אין דבר, אל תתיאשי. עוד תפגשי כאלה." אך ויקטוריה לא נטתה להאמין. בהודמנות הראשונה תארוז את חפציה להתקין לוח-שיש חדש בכספה, לרקוד בה בלי ליפול בצרה.

הכחולים של שני צעירים תמירים, אשר נכנסו באותו רגע למקום. ויקטוריה ניגשה אליהם בהתרגשות גלויה, גילתה לשמחתה כי היא עובדי א-י-על, שבאו מישראל. כשיחה שנתפתחה גילתה להם ויקטוריה כי היא רקדנית כבר שנים רבות וידועה במצרים, ביחוד בסביבות התעלה, בקפריסין ובאתונה בכינוי יונוס, בגלל גופה המחוסב לתפ-ארת.

ויקטוריה סיפרה גם על הוריה ואחיה, שעלו לפני שלוש שנים לישראל, עובו בארץ-היאור משרות הגונות ודירה נוחה. היא עצמה נמצאת באתונה רק ככתחנת-ביניים, מתכוונת להגיע לישראל, להיות בין אחיה היהודים. לפני שבועיים פגשו שוב שני הצעירים את ויקטוריה בבאר. הפעם היה זה באר תל-אביבי — פאריזיאן. ויקטוריה מצאה את הוריה בחדר צר ואפל ביפו, החליטה להמשיך לעבוד ב-מקצועה הקודם, לעזור להוריה החולים, קיבלה את העבודה דרך כוכב חדש בשמיר-האמרגנות. יגאל בורג (העולט הזה 859 ואילך), שהתפרסם במשפט עיריית החובות.

ההצעות נדחו

בליל-שבת שלפני ערב-פסח, באה ויקטוריה כרגיל לבאר. אחרי שעה 11 ניגש אליה אחד ממעריצי הופעותיה, הציע לה את שירותו להחזירה לביתה. ויקטוריה, אשר בתוקף מקצועה

קבצו

(המשך מעמוד 5)
ישבתי זמן מה, נסיתי להתנמנם, כשאני נעור מדי פעם לקול שקשוק מטבע המושך לק לפנכה. חזרתי בדרך בה באתי. באחת הסימטאות רצה אדם לעשות עמי חסד בתתו לי עשר פרוטות. לא יכלתי אחת האתקטף ואמרתי: "חברי, שמור זאת לעצמך. הענין כולו הל-צה!"

אדם זה קיבל פרצוף — זה היה שוהה כסף לראות אותו!

הביחה במונית

בבואי למערכת התחלתי להרויק את כיסי. עשרות מטבעות הצטלצלו, התפורו על ה-רצפה. התגלגלו אל מתחת לשולחנות. הת-ברר שהצלחתי יפה כקבצן מתחיל: אספתי שש לירות ומאה ועשרים ושבע פרוטות — סכום השווה לשכרו היומי של פועל מק-צועי, סוג ב'.

הייתי עייף מאד ויכולתי להרשות לעצמי להזמין מונית. כאן החלטתי לעשות מעשה קונדס אחרון: להושיטי לנהג המופתע חופן של מטבעות בנות עשר פרוטות. פתקי סגן דוד אדום ומטבעות של פרוטה אחת. הוא סירב לקבל את הכסף.

"זה מטבע חוקי," התעקשתי. "מנין לך האוסף המחרוב הזה?" שאלני. "זה הסוד שלי!" עניתי ושקעתי להנאתי בתוך המושב המרופד של האולדסמוביל, ב-עוד הנהג הנועם מנסה למנות את כספי, טועה וחוזר וטועה בחישוביו.

במד'נה

דאי שונות של כהונת הרב באב"ד בבית-הכ-נסת בעימי חלפו חיש קל. הוא הרגיש את עצמו כבעל-הבית. רק דבר אחד צרב את עיניו: שלט הקארטון שהיה תלוי על כותל בית-הכנסת והכריזו באותיות מאירות-עיניים כי המוסד הוקם לזכר מרדכי הס. בוקר אחד, לפני שמונה חדשים, יצא ה-רב באב"ד מחזרו, סקר את ממלכתו — וחמתו בערה בו כאש אוכלת: שלט ה-קארטון הוחלף בלוח שיש, ומלבד הכתובת הקודמת נוספו עליו המלים: "הוקדש על-ידי ישראל הס."

הרב היה מזועזע: הוקדש? הרי הבניין לא שייך להס! ידיו של הרב ידעו רק לדפדף בספרים הקדושים, אולם אין דבר העומד בפני ה-רצון: הוא אחז בפטיש ואיזמל, הסתער על הלוח האפיקורסי, הנחית עליו מהלומה א-דירה. הלוח נסדק.

הרב השכול וחבריו של מרדכי הגיבו כ-דרכם: הלוח תוקן והוחזר אל מקומו. אולם הדבר רק הגדיל את זעמו של הרב. הוא שינה את מקצועו לשעת-לילה חסופה, אחו במכחול-צבעים, כיסה את המלה "הוקדש" וזמלמים הבאות אחריה בשכבה עבה של צבע שחור.

הצעד הבא אירע כעבור ימים מספר: ה-לוח המרגיז נעלם לגמרי. יש מזה לשבור. כאן פקעה סבלנותה של משפחת הס. השערוריה הקיפה את כל השכונה, הגיעה לשיאה, כאשר הובאה כל

הפרשה בפני משרד-הדתות. הרב באב"ד הבין שהוא הרחיק לכת, חשש שהוא יאלץ להפוך את הסתתות, או הצבעות, למקצועו הקבוע. הוא הודה בטעו-תו, הבטיח להתקין לוח-שיש חדש בכספה, ביקש ממשרד-הדתות רק בקשה אחת: ש-לא להזכיר שם אשה — את שם אמו של מרדכי — על גבי הלוח. שבוע עבר והי הכל מרוצים. לוח-השיש החדש נקבע על קיר בית-הכנסת ב-נוכחות משפחתו של מרדכי וידידיו. רק אש-תו ילידת-צפת של הרב באב"ד הציעה מח-לון-חדרה ופלטה בליגלוג: "עכשיו יהיה שוב מה לשבור!"

סנד אלך מכתב ומכתב

עבודות מחלקת-הסעד של עיריית-תל-אביב היו נרגזות ושרויות במרה שחורה. השולחן הגדול והחמים של משרדן היה עמוס גליונות נייר, ובמרכזו נחה רשימה ארוכה — רשימה של אלף שמות-לכאורה היה עליהן לשמוח. הרי האנשים הנכללים ברשימה הארוכה פתרו את כל בעיותיהן, שלחו אלף חבילות מזון של חברת קאר-לנצרכי תל-אביב, לכבוד הג-הפסח. החבילות חולקו בטקס מפואר, ב-שתתפות מנהל חברת קאר בישראל, ראש-

קאר (ראשי תיבות של השם האנגלי "קואופרטיב למסלוח מתנות אמריקאיות לכל מקום") היא איגוד של 26 אירגונים דתיים, פונעליים וחקלאיים המעביר מתנות ל-44 ארצות, שלא על-מנת לקבל רווחים.

פירוש השם: בן-אבי-בית-דין.

העיר, חיים לבנון, שחקנית הקולנוע סופי (אבו על כל מיל) לקליין והשחקן יוסף ידין. אלף משפחות תל-אביביות יכלו לחג את חגן באחריה של שלווה ושובע.

עבודה ספרותית. אולם היה טוב בלי רע, והרע שבכל הפרשה היה הנוג-המחייב את מקבלי החבילות לשגר מכתבי-תודה אישיים לשולחיהן.

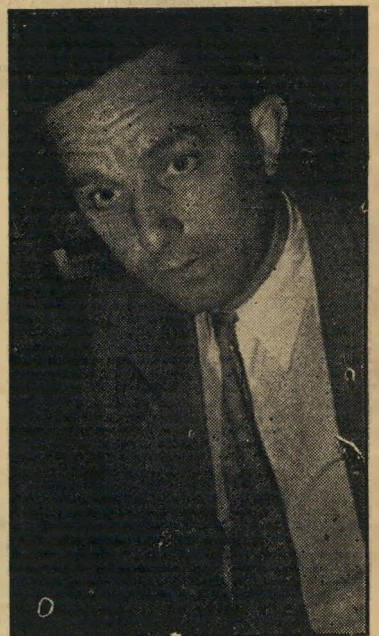
מרבית נצרכי תל-אביב אינם יודעים קרוא וכתוב, חותמים על מסמכי לשכת הסעד בטביעת-כף. על כן מצאו עובדות הלשכה את עצמן עומדות בפני מבצע ספרותי נכבד: כתיבת אלף מכתבי תודה אישיים בסיגנון שונה.

הדבר הפיל עליהן בעתה. "אלף מכתבים?" אמרה אחת מהן. "הדבר לא יתכן! זוהי מלאכה בשביל האיש שחיבר את אלף לילה וליילה — וספק אם גם הוא היה מצליח."

מכיוון שמחברו הנכבד של אלף לילה וליילה שוכן זה מכבר בגן עדנו של אללה, מצאו עובדות לשכת-הסעד פתרון אחי-לבעייה הספרותית: השבוע פנו הן אל מנהלת המחלקה, ריבה אהרונוסון, טענו שן החבילות הגיעו לידי ראש-העיר, ודרשו שאנשי-לשכתו הפרטית ינסחו את מכתבי התודה. "הרי הם מומחים גדולים לכתיבת מכתבים!"

דרכי אדם לא מאוחר מדי

באולם הקולנוע ברמלה ישבו הצופים מרותקים חזו בסרט משפט דרייפוס. ביניהם התבלטה קבוצת אנשים שגילם נע בין 65-95. לפתע התורמים אחד מהם, קרא ב-

בולאי שדום לבטר 400-7 בוליים, עט נובע

התרגשות לעבר הסצינה בבית-המשפט: "שקר, כל זה נכון!" למנושה ניקילביץ (91) היו כל הזכויות לכך. כשהיה צעיר יותר נוכח במשפט-דריי" פוס המקורי, גילה בו התעניינות מרובה. זכרונות ממשפט זה, בצרוף ספורים אחרים, החל ניקילביץ לעלות בכתב עוד בהיותו בגיל 70. בנעוריו, באודיסה, לא נתן את ראשו לזאת; התבלט כאחד השוכבים הגדולים, בילה את זמנו בציווק בית הספר יותר מאשר על ספסל-הלימודים. "אמי לק" חה אותי עמה לכל מקום", נזכר ניקילביץ בבהירות מפליאה, "פחדה שאשבור, בהיותי לבד בבית, את כל הרהיטים".

לפני ארבע שנים הגיע ניקילביץ לישראל, כשבאמתחתו 68 ספורים כגון הדון ז'ואן הנענש והבת האובדת. כתובים בצורת אג" דות לילדים, שוכן בבית קנים מלבן, ב"רמלה.

רמלה לפירסום. בזמנו הפנוי מכתובת ספורים נוספים, בכתב רוסי עגלגל, נזכר ניקילביץ כי עד 120 נשארו לו בסך הכל רק 29 שנה, החל לדאוג להוצאת יצירותיו ל"אור, אולם עורכי-עיתונים אכזריים הטילו ספק בכשרונו הספרותי. זמרת חסרת-לב

שהשיבה את פני ניקילביץ ריקם אפילו כת" בה אחד העתונים היומיים: "צריך ל" הרשות לו לכתוב סיפורים רק כשתהיה ב" ארץ כמות מספקת של נייר."

בינתיים הוקם בישראל בית-חרושת לנייר, אך ניקילביץ הפסיק לכתוב. הוא מסתפק בקריאת קטעים נבחרים מיצירותיו באוזני המטפלות; ומדי פעם בפעם הוא נאנח ומ" עיף מבטים מלאים קנאה בכתבי שלום עלי" כס וי. ל. פרץ הסדורים על כונניתו.

עסקים כלבול בולאי

שלום לבטר לא התעניין מימיו באיסוף בולים, אולם הוא ידע שאנשים אחרים מתעניינים בכך — לא רק ילדים, ולא רק תושבי-ישראל. הוא ידע שאנשי-עסקים רציניים בארצות-הברית שילמו מחירים גבוהים עבור בולים ישראלים משומשים. הם אפילו קיבלו אותם כתשלום תמורת משלוחי-מזון גדולים ששוגרו לישראל. הוא הרגיש שהוא מוכרח לעשות משהו. משהו נעשה. לבטר ערך רשימה של בתי-ספר בתל-אביב, ביקר ברובם. הוא סיפר לתלמידים שהוא הקים מועדון-בולאים ל" נוער בשם אסף. חברי-המועדון יקבלו הנחה של 10% על כל הבולים שיקנו. הם יקבלו גם בול זר תמורת כל שני בולים ישראלים. המועדון ישלח להם כל בול ישראלי חדש, מיד לאחר הופעתו. ויתן להם קטלוג בולים אחת לשנה, חינם אין כסף. דמי החברות במועדון יהיו רק חצי לירה לחודש.

הילדים חשבו שזה עסק מצויין, כך חשב גם לבטר. כל זה אירע בראשית שנת 1949. ב" ראשות שנת 1954 התרחב המועדון, הקיף 450 חברים — והתפרק במפתיע.

הספר אכזרי. המשטרה ניסתה ל" הסביר את פשר הסוף המר: היא קיבלה ארבע תלונות מילדים ששלחו לבטר 400 בולים ישראלים כל אחד, חיכו שישלח להם עט נובע, כפי שהבטיח במודעות בעתונים, לא קיבלו דבר, לבטר טען ש" מאות ילדים אחרים קיבלו עטים נובעים, הביא הוכחות לטענותיו, הוא שוחרר בערבות עצמית של 50 ל"י. אולם הנוק נגרם: המועדון התפרק.

שבוע שעבר הוספד מועדון-הבולאים ה" צעירים על דמי ידיעות אחרונות. באותה רשימה קיבל לבטר גם את פסק-דין המית שלי. הוא הופיע במערכת העולם הזה, כשגיליון העתון בידו, הכחיש את האשמות בתוקף, טען שהכל מצוץ מהאצבע.

שני משברים. גירסתו של לבטר עצמו היתה שונה לגמרי מזו של העתון: הוא מילא את כל התחייבויותיו עד ראשית שנה זאת, כאשר התחולל משבר חמור בשוק-הבולים: האמריקאים הפסיקו לק" נות בולים ישראלים, מאחר שמספרם ב" ארצות-הברית היה גדול מזה שנצטבר בידי הישראלים עצמם.

משבר זה חל בעת ובעונה אחת עם משבר שני בחייו של לבטר: הוא התגרש מאשתו, השאיר לה את זירתו הפוארית, אך היה נאלץ לקחת אתו את בנו (האשה טענה שהיא מוכרחה לעבוד ואין ביכולתה לפרנס את בנה, בן הארבע וחצי). הדבר הש" קיע אותו במרה שחורה. הוא זנח את עסי קיו, לא השיב על מכתבים.

"היה לי שם טוב בין סוחרי-הבולים ועכשו באים העתונאים הרוצים ללכלך אותו מכתב-עט אחת", הוסיף הוא במ" רירות. דעתם של אוספי-הבולים לא עניינה אותו עוד: הוא לא התעניין מעולם ב" איסוף-בולים. מעטים מהם היו מוכנים ל" קבל את דבריו של לבטר.

הארץ

זה עתה קיבלתי מן הגרירות הא" מריקאית בישראל שלושה העתקים (על המשמח).

אליעזר בוכני, חיפה האם לא יותר נכון לומר: "הגריר" רות הישראלית בושינגטון? ועיית חרות תינעל הלילה בקבלת החלטות בשטחי פעולתה השוטמים של התנועה (מערב).

יצחק ביגה, ירושלים מפא"י יסרה אתכם בעקרבים, ח" רות — בשוטים.

לתת השר, הצעה

כאשר ביקר תת-שר המסחר והתעשייה זלמן מזוזיאייב, בשדה-בוקר, פנתה אליו פאולה בן-גוריון בהצעה מושכת: "בוא לעבוד כאן. נספק לך צריף עם מיט, השיב מזוזיאייב בהיסוס: "תחילה עלי להתיעץ עם אשתי."

כוכבת סופי לקליין 20-אלף, ש'י

בדרך אחרת סיפקה את צרכיהם של יש" ראלים רבים החברה האמריקאית, קאר, ש" החליטה לתת נוסף על החבילות המועברות על ידי אנשים פרטיים (ראה במדינת) תרומה משלה, בשיעור 20 אלף חבילות מזון, ל" אוכלוסיית ישראל הנצרכת, לחג-הפסח, בח" רה לצורך זה בשחקנית-הקולנוע הצרפתי, סופי לקליין, כוכבת הסרט אבן על כל מיל, המצולם עתה בישראל, שהצטלמה כש" היא מוסרת את חבילת-המזון הראשונה. כאשר נשאלה שחקנית-קולנוע אחרת, ליוזבט סקוט הכוכבה ההוליוודית והזבת התלתיים וארוכת-הרגליים, לדעתה על אופ" נת-הלבוש הצרפתי החדשה, השיבה בח" יוד לעגני: "הבגדים החדשים הנינם גבריים ומטעים. אף גבר לא ירצה לשאת נצרה ש" תיראה כמו אחיו."

חובב גדול של שחקניות-קולנוע הנסיך עלי האן, מעריץ מיוזני-הסוסים, בעלה לשעבר של ריטה היוורט, איבד לאחר" נה את מזכירתו הפרטית, מארי ז'אן ר" בן (40), שנעלמה באורח מסתורי בריביירה הצרפתית. הסביר הוא בצחוק לחוקרי המש" טרה: "נכראה שהמטכנת הצליחה, סוף סוף, למצוא מאהב."

התיאשה מן האהבה פרינמאז ג'ילי פיקאסו, אשת הצירי המורניסטי-שמאלי" קיצוני, פאבלו פיקאסו, שהחליטה ל" התגרש מבעלה, הכריזה באוני-העתונאים: "נמאס לי להיות נשואה למצבה ציבורית." לא גילה רכרוכיות יעקב אפלוני, איש המנהלה של ספורט ישראל, שהתנחם במב" צע ספורטיבי מיוחד בנימו: "כאשר ראה הוא מכונית מחליקה ללא נהג, במועד הרוב בגבעתיים, קפץ עליה, עצר אותה, השיב את רוחו של הנהג המפחד, שניצב בקרבת" מקום.

למבקר, שערויה

כאשר ישב אורח ישראלי אחר השוהה בחוץ לארץ, המבקר המוסיקאלי ד"ר פטר עמ" נואל (עולם הסימפוניה) גראדנוויץ, ב" אולם ברומא והאזין לקונצרט מיצירות איגור (פטרובסקה) סטראווינסקי, בני" צוחו של המחבר עצמו, שלא זכה להצלחה יתירה, העיר לו דידי שווייצי: "סטראוויני" סקי מת כבר לפני עשרים שנה, אבל הוא טרם הרגיש בכך."

להצגת אופרה חזשה במילאנו, איטליה, הלך ד"ר גארנוויץ בלוויית הפסנתרן ארוך" השיער ונעים-ההליכות פראנק פלג. מ"

חוסר תלבושת" ערב שאל מפלג עניבת-פרפר שחורה, עטה מעיל-גשם כדי להסתיר את בגדיו הפשוטים. אולם שומר-הסף החשדן של הלח-סקאלה הרגיש בדבר, הרים את הי מעיל, סרב להרשות את הכניסה, נכנע רק לאחר שעוררה ציבורית.

אחרי שיוסף ידין שיחק את תפקיד-הגיבור במחזה בישהמל של נתן שחם יחשבון חדש (ראה תיאטרון), קיבל הוא תפ" קיד חדש, קרוב לו יותר. הפעם יהיה הוא חייל מרוקאי מאוכזב שהסתבך ברצח, ב" מחזה החדש של יגאל מוסינזון, אחר בלאן. אמר מוסינזון: "אחרי ההצגה יבחרו אותי לזעזע עולי מארוקו."

תיאטרון

הקאמרי חשבון עוב

חשבון חדש הוא הקדמה למחזה מצויין. לרוע מזלו, לא כתב נתן שחם את המחזה המצויין הזה, הסתפק להגיש לצופים את הקדמה, שאינה אלא שרשרת של עובדות ללא נשמה.

העלילה העקרית היא מעין מעשה-חסמבה בסדום — נער מלא אידיאליזם כרימיו (אילי גורליצקי) מגלה כי מהנדס המפעל היה קאפו באושוויץ. היה ברור לו (וגם לשחם) כי כל קאפו היה רוצח ובוגד, ל" החליט להוציא את האמת לאור ואת המהנדס להורג.

לרוע מזלו (ולרוע מזל הצופים, הנאל" ציג להקשיב לדו"שיח צברי הצורם את האזון בחוסר-אמיתות) התאהב בכתו של המהנדס, קונפליקט מס' 1.

ברגע זה נכנסה לעלילה אשתו של המהנ" דס, המוכנה להלשין על בעלה ולהשליכו לכלא מפני שהאקלים של סדום חם לה מדי ובגללו נטשה את בעלה ובתה. קונפליקט מס' 2.

אחרי כל זה מוכן הצופה להיכנע, אך ברגע האחרון מופתע על-ידי תמונה מצוי" נת גשבר המהנדס (יוסף ידין) ומורה כי הפך קאפו כדי להציל את עורו, למרות שהיה נדמה לו כי עשה זאת כדי לייסד מתחרת. עוזרו-יריבו (זלמן לביוש), השח" קן הטוב ביותר של המחזה, מניח את ה" אקדח מידיו וסולח לו. הוא מבין כי העבר אינו חשוב — חשוב החשבון החדש, חשוב העתיד. בהתישבו בסדום כיפר הקאפו על עיונותיו.

התפאורה המצוינת של משה תמיר ומש" חקו של לאון קובינר, עולה חדש, היו ראויים למחזה טוב יותר. נוכח ביזבוז הכשרונות, החשבון החדש אינו חשובי כדאי.

שחקנים

אדונם של שני גשרתים

מכונית היגואר השחורה התקדמה כמהי רות בערפל הלונדוני. ליד ההגה ישב אדם בראי-בשר, הסתכל בעצבנות בשעונו העיף, מפעם לפעם, מבט חטוף לעבר התיק המו" ארך שנח על המשב האחורי.

היה זה ערב גדול בחייו של מאיר תיאודור ביקל. המשפחה המלכותית הואילה להקציב לו ברוב חסדה שלוש שעות רצופות, להא" לזן לשירתו בשמונה שפות, כשהוא מלווה את עצמו בגיטארה.

שבע שנים קודם לכן היה תיאודור ביקל שחקן קטן, בארץ קטנה לא פחות. תיאודור הביניה זיכה אותו בהפלסת 26 מילים ב" תפקיד השוטה הכפרי במחזה טוביה החו" לב. הקאמרי נטה לו חסד ובמחזה משרתם של שני אדונים היה האדון השני.

ביקל החליט ללמוד את מלאכת המשחק ביסודיות, נתקבל לאקדמיה המלכותית למש-חק בלונדון, מילא תפקידים רבים בזה אחר זה, עד אשר נתקלה בו עינו המנוסה של סיר לורנס אוליבייה, שביים באותה תקופה את המחזה חשמלית ושמה תשוקה.

מאז הפך תיאודור ביקל לשם-דבר בתו" גי-התיאטרון והקולנוע באנגליה, קבל תפ" קידים ראשיים מכובדים ביותר, עזב את חד" רו הול, השתכן ביריה בת שבעה חדרים מרווחים — אדון לשני משרתים.

בשבוע שעבר, לאחר ביקור בן תשעה ימים בישראל, טס ביקל ליוגוסלביה, בה מוסרט עתה סרט חדש בהשתתפותו. כמה שחקנים קטנים בישראל שקלו אם כדאי גם להם לארוז את מזוודותיהם.

מאריה של היא כוכב הסרט האוסטרי הגשר האחרון. הסרט עצמו אינו בעל ערך מיוחד: סליל חדש בערימת סרטי ההתנצלות שהופקו לרוב בגרמניה ובאוסטריה מאז 1945. הגרמנים, מודה הסרט, היו רעים, אבל לא כולם, על כל פנים, השחקנית של היתה נפלאה, לכל הדעות, ומשקה זיכה אותה בפרס הראשון.

לא היה זה מקרה כי דוקא מריה של, ששהתה בקאן במשך כל הפסטיבאל (היא הופיעה גם בסרט גרמני שהוצג בו) היתה הכוכב היחיד ממין-נקבה שלא ניסה בכל מיני תחבולות לעשות לעצמו פרסומת זולה. היא לא התפשטה על חוץ-הים, לא התהוללה בנשפים ולא התאמצה לצוד עתונאים. הם נפלו קרבנות לקיסמה מבלי כל מאמץ מצדה.

הגברת הפעוטה בתמונה שמשמאל היא קיו מה'צ'יקו, גיבורת הסרט היפני ג'יגוקו מון (שער הגיהנום). תרומתה הגדולה ביותר של יפן לפסטיבל, בניגוד לסרט האוסטרי לא היה זקוק המוצר היפני למשחק-כוכב כדי לעשותו מעניין. הוא היה יצירה מושלמת: הצבעים, העלילה, המשחק, הביים, העריכה, המוסיקה — הכל היה עשוי בטעם שפיר שבשפירים. קיו מה'צ'יקו הצטיינה גם הפעם, כמו בסרטה הקודם ראשומון המיוצג עתה בישראל. הסרט לא זכה בפרס הגדול, שנפל בחלקו של מעתה ועד עולם האמריקאי.

שני הקטנים

הסרט שבו נפתח הפסטיבל נקרא סערה מתחת למים והוצג על מסך רחב פי 2½ מו הרגיל, בשיטת "סינמא-סקופ", אשר אינה משיגה, בניגוד למה שסבורים רבים, של מצלמת ה"סינמאסקופ" מגיעה כמעט לזווית-הראיה של עין האדם — כ"160 מעלות.

אולם יתרון טכני זה לא עמד למוצר ההוליוודי השיגרת, הילדותי, שמרובות בו הנשיקות והסנוקרות מתחת למים ומעליהם. קרקע-הים נתגלה כפוטוגני מאד, אבל העלילה לא היתה יכולה להתפאר באותה התכונה.

הרוסים לא הציגו את סרטיהם על המסך הרחב, הסתפקו במריחת המסך הרגיל בצבעים נאים. אחד מסרטיהם היה גדולה של חארניה. הכל ציפו, לאחר הכרזתו של הבמאי אלכסנדר רוב סרטי ארצו יטפלו מעתה באהבה, למשהו חדש לחלוטין. אכן, הסרט היה סיפור אהבה, ובו משולש מעניין: הבעל, האשה והקולחוו.

העלילה לא היתה בעלת חשיבות ולאקלה שאינם כועסים על שמגלים להם את סוף הסיפור אפשר ללחוש כי בדקה האחרונה — לאחר התלבטויות רבות — נופלת האשה לזרועות הקולחוו והשניים רואים אושר רב בחייהם.

שני הגדולים

הסרטים על בד הריביירה

מאת מיכאל אלמז, שליחו המיוחד של "העולם הזה" לקאן

עצם הישגהן לפסטיבל היה כבד-חינת חידה בעמודים אלה מראה לך, העולם הזה" תמונות אכ" סקזוסכיות ממכה מן הפרטים שהוצגו או השנה בקאן. אולם גם מן המב-חר המוצמץ המור-גש בעמודים אלה אפשר לעמוד על דרכיה שד תעשיית הסרטים בכל חלקי העולם לעתיד — בידי הגדולים הוא הוכתה למבשר ב-מחמה הקרה זו-נחת את ייעודה ה-אמנותי, הכא לידו בפינות הנדירות שג שני קצות העולם בהן מותר לאמן להגיע למסקנות.

במשך שבועיים נגודו על מסך הכסף של אולם-הפסטיבלים הגדול בקאן למעשה מחמישים סרטי כגודל רגיל ועשרות רבות של סרטי-מיים קצרים. היה זה הפסטיבל ביותר בינלאומי ביותר זה שנים רבות. הודת להשתתפותה הפעם של ברית-המועצות, כרגיל בפסטיבל כזה היו הפרטים בני איכות יתת שונות: טור-ביים, בינזונים ור-עיים, השנה היה מספר הסרטים ה-טובים מוצמץ, וחבר השופטים המושבעים נאדן לראות שורה ארוכה מן הרגיל של יצירות אשר

מקסיקו

שמו של גבריאל פיגוארה, צלם הסרט נער הערפל, זכה לתשואות רמות לכשהופיע בכתיבות. אולם למראה המלה "סוף" לא מחא שום אדם כפיים. מקסיקו, שנתנה לעולם אסיר-תודה פרטים משובחים רבים, ניסתה הפעם את כוחה בדראמה פסיכואנליטית: הרבה פסיכיות ומעט מדי דראמה. בתמונה נראים דולורס דל ריו כאחת התמונות הנאות בסרט. צילומים מעין אלה הוכיחו שוב כי פיגוארה צלם ממדרגה ראשונה, אבל לא הצליחו להציל את הסרט המשעמם.

(ראה שער)

הכוכבים באו בחייל גדול ועצום. מן המזרח הרחוק — שחקניות יפאניות כמעט-גנסיות. בלבוש קימונו ססגוני; הודיות בריאות-בשר, גם הן בלבושן הלאומי ובסנדלי-עור קלים. שחקני המערב היו פחות אכזזיים בלבושם, אולם, מאחר שהיו יותר ידועים למרבית אורחי הפסטיבל, משכו יותר שימת לב, הירבו להצטלם. היתה זאת, ללא כל ספק, התקהלות מפוארת שכמה וכמה שחקניות יפות, כמו למשל דיאנה דורס האנגליה הבריקו בה.

כאשר הגיעה השחקנית דורס לקאן, מיד ניתן לה "טיפול פסטיבאלי" מתאים. היא צולמה מכל הזוויות האפשריות ובכל התלבשות האפשריות, מהן אחדות שהיו כמעט בלתי-אפשריות. היא לא נהנתה במיוחד מן הטיפול המיגע, אבל, ידעה כי הוא הכרחי למי שרוצה לשמור על מקומה בעולם הקולנוע ואף לשריינו.

גם הקהל באולם הפסטיבל, חברי-המשלחות הלאומיות השונות, עתונאים וסתם סקרנים ששילמו חמש לירות כדי לחוות בכל הצוגה, היה אליגנטי ביותר. ערב ערב היתה התלבשות החגיגית חובה. הגברים הסתפקו בשחור — פרט לשחקן גרמני שבא בסמוקינג אדום כעין היין, אולם הנשים החליפו את שמלותיהן — ואת בשמיהן — מדי ערב. לפני ההצגה היה כמעט לכל אחד מן הנוכחים באולם יום עמוס: מסיבות-קוקטייל, טיולים, אסיפות, הצגות שלא מן המניין. לפנייהם היה לילה גודש: תוכנית סרטים, ארוחת חצות, לרוב נשף ריקודים. רב היה הרצון לראות סרט טוב, מעניין, במרכזה של יממה מיגעת כזאת.

רצון זה לא בא על סיפוקי אלא לעתים נדירות בפסטיבל השנה. ערב אחר ערב, כמעט במשך כל הפסטיבל, נגולו על בד אולם ההצגות סרטים שאחזים מהם הרדימו את הקהל. מדינות שלא יכלו לשלוח סרט משובח לקאן, מכיוון שתפוקתן קטנה, הסתפקו במה שהיה להם,

לחם אהבה ודמיון הוצג בפסטיבל במקום סרט אחר, תרזיה, בהשתתפות מרתה תורן, אשר הוצא ממנו ברנע הראשון בצמתלה של זקלה טכנית. האמת היתה כי תרזיה לא עלה יפה והאיטלקים ניצלו את הזמן שעמד לרשותם בתוכנית-ההצגית להגיש סרט משובח ממנו. אולם הקומדיה העליונה, שזכתה לתשואות רמות, הוצגה "מחוץ לתחרות" ללא אפשרות לזכות בפרס.

מלכת הפסטיבל היתה ג'ינה לולובריג'ידה. שהיא בניגוד גמור למרבית הכוכבים, יפה בכשרה לא פחות מאשר בצילה שעל הבד. היא הופיעה בקאן אישית ועל הבד — בשני סרטים : לחם, אהבה ודמיון עם ויטוריו דה סיקה (ששיחק, אך לא ביים) ובהמשך הגדול, סרט צרפתי, בו הופיעה כאשת-חברה.

ג'ינה

ארץ צפונית זו מפיקה מדי שנה סרטים משובחים. לקאן נשלחו משבדיה שני סרטים נאים : ההרפתקה הגדולה. סרט חצי-עובדתי

שבדיה

סרט קצר שהפיק באנגליה גיימס ברוטון, אמריקאי, שיעשע את אלה מבאי הפסטיבל שהומור מן הסוג הקרוי "כלב שעיר" — קצת לא הגיוני, קצת מטורף ולעתים אפילו עמוק — אינו עשוי להרדימם. עשרים דקות אלה של סוריאליזם טהור (ובמקצת גם לא טהור) היו מן המבריקים בקאן.

בריטניה

ושלבד שדיגלן יתנוסס שבועיים ברוח היס-תיכונית הטובה, מתחת לשמיים הצחים של חוף התבלת. אודחי הפסטיבל שילמו כמיהוקים כעד גאוותן הלאומית של מדינות אלו. דגל ישראל נעדר הפעם והישראלי היחידי בקאן לא היה נאלץ, כמו שעשתה עתונאית נורבגית, להתשאל בשיחות פרטיות על איכותה הירודה של התוצרת הביתית.

האיכות הירודה באה לא רק מארצות כמו נורבגיה, לוקסמבורג, בלגיה, מצריים, יוון, מקסיקו, איסלאנד, מרוקו, פאקיסטאן, דרום-אפריקה ויוגוסלביה. גם ענקי-הקולנוע : צרפת, בריטניה, ארצות-הברית, ברית-המועצות והודו, שלחו הפעם, בצד סרטים טובים בודדים, יצירות הסרות-ערך. בחירתם של אלה שלא היתה להם ברירה היתה מובנת, אבל המבחר מן הארצות העשירות בסרטים התמיה מאוד. רק שניים מאליה-קולנוע, איטליה ויפאן, שיגרו לקאן את מיטב תוצרתן.

המסקנה : יבול הסרטים העולמי של 1953/4, כפי שהשתקף בפסטיבל הסרטים השביעי

אוסטרליה

אשת המרגל

הבולשת היא בכל ארץ חיה מסוכנת. לא מספיק להרוג את ראשה: כמו אלף רגליים, אשר רגליו נעוצות בגופו של אדם, יש להוציא כל רגל ורגל לחוד. זה עליל להיות ניתוח מכאיב. עתה גילה זאת גם גיאורגי מאלנקוב, ראש ממשלת ברית המועצות.

אחרי שלאברגני בריה נפל תחת כדורי הורגיו, נשארה בעיה כאובה של עשרות מנהלי הבולשת הסובייטית הפזורים במדינות העולם. כל אלה היו פקודיו ואנשי חסו של ברית. אי אפשר היה לבטוח בהם.

אחרי ישראל. הממשלה הבינה שיש לסגל בכל אחד לחוד, להחזירו למוסקבה בהדרגה. אולם תלמידי בריה ידעו את ה"מישחק": בזה אחר זה נטשו את השגרירות בהן עסקו במלאכתם, ביקשו מחסו: אצל המדינות בהן ריגלו, תמורת גילוי כל סודותיהם. כך עשה ראש השרות ביפאן, החודש בא תורו של ראש השרות ב"אוסטרליה.

הפעם היה סיבוך נוסף: אשתו היפה של המרגל, כשנודע לציבור הרחב כי הרי"ס העליון אותה למטוס כדי להחזירה ה"ביתה, קמה סערה עצומה. הממשלה האוסטרלית נאלצה להיכנע, עצרה את המטוס, פרקה את הנשק ממלוי האשה היפה, היא ציאה אותה החוצה לשיחה פרטית. אז גילתה בבכי שהיא מבכרת להישאר עם בעלה, ביקשה מחסה.

השבוע החזרו פקידים סובייטיים מים על העובדים והשבים שקיבו אחרי שריפת גל עצום של ניירות בשגרירות הסובייטית. ברית המועצות ניתקה את יחסיה עם אוסטרליה — המדינה השנייה אחרי ישראל, שזכתה להפגנה כזאת מאז תום מלחמת העולם.

כרית המועצות

מגרדי שחקים ושמשן

שום עתון מערבי המכבד את עצמו אינו יכול להימנע מבלי לפרסם, לפחות אהת לחודשיים, סיפור סנסציוני חדש על הנעשה מאחורי מסך הברזל. רוב הסיפורים האלה אינם אלא תאורי תיירים, שבילו חצי שעה ברחוב הראשי של מוסקבה. החודש פרסם קולירס סיפור החורג מכלל זה: תאורו של מרשל מקדאפי, איש עסקים אמריקאי, שהורשה לסייר משך 65 יום לאורכה ול"רוחבה של ברית המועצות, מסר דו"ח אובייקטיבי יותר מן המקובל. כמה ממסקנותיו המעניינות:

● בכל ברית המועצות ישנה צורה

מבקרת נרטימים ברכבת סובייטית

אין איפור בציבור

● הפועל עובד 48 שעות בשבוע, נאלץ להלחם לממשלה משכורת של חודש אחד בשנה. אולם הוא מקבל ריפוי חינוך, שכר הדירה ומס' ההכנסה נמוכים.

● הווג העשיר ביותר בו נגש היו גבר ואשה, שניהלו יחד להקה של ריקודי עם גיאורגיים — כל אחד מהם השתכר חמשת אלפים ל"י לחודש, והם זכו בפרס סטאלין בסך 30 אלף ל"י. בעל המשכורת הגבוהה ביותר היה מנהל האוניברסיטה בטאשקנט, שקיבל 7500 ל"י לחודש.

● בעלי המשכורות הגבוהות ביותר: פרו"ס פטורים, פועלים במקצועות מסוכנים במיוחד, אדריכלי ערים, מרשלים וגנרלים של הצבא, מנהלי מפעלים ומשקים שעלו על מיכסת הייצור שלהם. משכורתם של כל אלה: 4500 עד 7500 ל"י לחודש.

● אחריהם: אנשי מדע ורפואה חשובים, מנהלי מפעלים גדולים, עורכי דין, מוס"ר קאים וסופרים — עד 3000 ל"י לחודש. זו גם משכורתם של ראשי השלטון — בתוספת בתים ממשלתיים, מכונות וזכויות אחרות.

● אחריהם: פועלים מקצועיים, עורכי עתונים, קצינים בדרגת אלוף משנה ומטה, מהנדסים ושופטים, פועלים בלתי מקצועיים ומקצועיים למחצה — רוב האוכלוסיה — משתכרים 450 עד 750 ל"י לחודש.

● המכונות הקטנה ביותר — המוס"ר קובץ — עולה 5000 ל"י. מכונות גדולה יותר הציגו — 25 אלף ל"י. כל המכונות נדירות.

● בעתונות מוסקבה ישנן מודעות ל"חיפוש מזכירים, נהגים פרטיים, מהנדסים, חשמלאים.

● הנשים הסובייטיות אינן מתאפרות

כמעט אחידה לדירות פועלים. לפי חוק סובייטי זכאי כל אורת בעיר לשטח מחיה של 13 מטרים מרובעים. רוב הדירות הן בנות שנים עד ארבעה חדרים, מטבח ו"אמבט. גודל החדרים: שלושה וחצי על ארבע וחצי מטר. חוטי החשמל וצנורות המים גלויים. הדוור צפוף מאד, אך מרחח יותר מאשר היו הרוסים רגילים אי פעם. שכר הדירה: 22 ל"י ופחות לדירה של שני חדרים.

● ניקיטה קרושצ'ב, האיש מס' 2, סיפר לו כי אינו גיסו של מאלנקוב, ושסטאלין לא היה נשוי לאחתו של לאזאר כגנוביק, כפי שנמסר בעתוני המערב.

● הקולחונים עצומים. לאחד היו 10 אלפים תושבים, 30 אלף כבשים, 1200 פרות, 1300 סוסים, 135 גמלים. היו בו 52 מנהלי חשבונות ובנק עצמאי. הכנסתו השנתית: 5 מיליון ל"י.

● 75% מכל הגברים בגיאורגיה, מחוז מולדתו של סטאלין, משופמים. כולם דומים למנהיג המנוח. הנשים נראות כאילו היו אחיותיו ודודותיו.

● הצד הדרמטי ביותר של החיים הוא קצב הבניה. במינסק הוטל על מהנדס אחד לבנות עיר חדשה שלמה ל"400 אלף איש, הכוללת שדרות ברחוב של 50 מטרים, חניך 15 שנים, במוסקבה הוקמו, או מוקמים כעת, שמונה מגרדי שחקים. אחד מהם, ה"אוניברסיטה, יאכסן 45 אלף תלמידים. רוב הבתים נבנים לפי שיטה של הרכבת חלקים מוכנים מראש. הרוסים טענו כי הם יכולים להקים בית של 48 דירות ב"29 יום.

● גופותיהם של סטאלין ולנין נראות כאילו הן חיות. סטאלין נראה כאילו ישן שינה לא גרועה. לנין הוא בעל שפם זקן אדומים, כמעט בלי סימני שינה.

בציבור, ואילו הגברים מסתלקים בכל מקום ללא בושה.

● הנשים עובדות עבודה קשה — בנאיות, טפסניות, מנקות רחובות. אשה בת 50, המרימה אבנים כבדות היא מחזה רגיל לגמרי.

● בברית המועצות יש שפע של פר"ס סומת — שלטים בכבישים, הודעות ברדיו, מודעות בעתונים. בין המוצרים הנוכחים לפרסומת: סיגריות, בירה, מי סודה, שעי" גים תה, יין שמפן.

● איש אינו רעב בברית המועצות, אך התזונה אינה מאוזנת. המזון עולה יותר מאשר באמריקה.

● כל צעיר סובייטי יכול ללמוד באיניברסיטה, אם הוא מוכשר לכך, בעיקר על חשבון הממשלה.

● ברית המועצות היא ארץ צנועה. ה"אמנים אינם מציינים תמונות עירום, ה"סופרים אינם מזכירים עניני מין.

● יש שפע של ביקורת בברית המועצות. כל הבמות ההיתוליות מבקרות חז"שית ובחריפות את מוסדות הממשלה. אני דות מקצועיות אינן יכולות לשבות, אך תלונותיהן גורמות לעתים קרובות לסילוק מנהלים.

השירים חזרו למולדת

באחד מימי מאי 1945, כאשר פינו חיילים סובייטיים את ערימות האשפה שנוצטברו בתאי בית הסוהר הברליני מואביה, מצאו סתק מאובק, קרוצו למחצה, כתוב רוסית:

אני, המשורר הטאטארי, מוסה גיליל, כלוא כאן כאסיר פוליטי. יש כל הסיכויים שאוצא להורג, אם לא תמצאוני בחיים, מסרו את מחברת השירים שלי לבני עמי.

המפקדה הרוסית בברלין פקדה על אנשיה לפתוח בחיפושים אחרי מוסה גיליל ושיריו. שירים אלה היו יקרים לרוסים במיוחד: גיליל היה מפורסם במולדתו כמשורר, כאחד מגיבורי מלחמת האזרחים הרוסית וכמיסד המפלגה הקומוניסטית הטאטאריה.

סיום מפתיע. אולם השנים חלפו עקבות המשורר ושיריו לא נודעו. החיפושים שכנו בהדרגה. דומה היה כי גורלו של המשורר יהיה לנשך בערפל, כמו פרשת רבות אחרות של מלחמת העולם השנייה.

לפני שבועות מספר הגיעה הפרשה לסיו"מה המפתיע: פרטיזן בלגי לשעבר, לואיס טימרמאנס, שבילה שנים רבות בבית הסוהר מואביה, העביר לידי הממשלה הסובייטית מחברת מרופסת, מכוסה כתב רוסי צפוף. היתה זאת מחברת שיריו של מוסה גיליל, שישב בתא אחד עם טימרמאנס, הוסיף לכ"תוב את שיריו הקוראים לנצח בגרמניה עד ה"10 לינואר 1944, היום בו נורה על ידי הנאצים ונקבר בסתר.

קוד העם הישראלי; 48. שמים בקשו... עלי י; 49. טיבה של מגילת איכה.

- מאונך:** 2. כל הילדים; 3. מחברה של אידה; 4. בלעדיו לא מגיע ספר הסופר לכלל הדפסה; 6. מוחת הדם בנוף; 7. אותם מאבד, לפעמים, האדם; 8. המטבע העובר לטוחר בטוקיו; 9. מתכת פלא המ"צוייה בים המלח; 11. אביון נמכר עבורם; 13. בלעדיו אי אפשר לרכוס מעיל; 15. בעל גוף; 17. תדירות; 18. בית הצאן; 20. כך קראו המצרים לפני יוסף; 23. עשיו לזלפה; 26. אתם קיבלו הרומאים נוסף ל" לחמם; 27. תהליך תרופך ארץ זרועה ל" מדבר; 28. בית החרושת לפרי הדר; 29. בית נפוץ בקיבוצים, כסא בבתים; 31. חלק חיוני בציוד החייל, בעיקר לשעות צמא; 32. מספר המצות; 34. מה שמביעים אחרי אסון; 35. בן הסוס; 37. אלוף פיקוד ה"צפון מלחמת העצמאות; 39. שר הצבא שמרד בזמיו והומלך תחתיו; 42. לא נשוי; 44. אותו סומנים; 45. מטבענו; 47. כן.

			8	7	6	5		4	3	2	1
13					12		11			10	9
	18					17			16		14
								21		20	19
		24							23		22
						28			26		25
							31			30	29
											33
											34
											37
											38
											40
											43
											44
											47
											48
											49

תשבץ ידיעות

- מאונך:** 1. הפצצה שהרסה את הירוש"י; 5. הנגינה על ההברה הראשונה; 10. שליטה של ארגנטינה; 12. משם וממצולות ים ישיב האל; 14. קיים גם דואר כזה; 16. ידוע שמש קלוסה; 18. זוג עמודים; 19. עסקן בית הכנסת; 21. הנערה העזובה שעלתה לגדולה בזכות נעלה; 22. דרום מצרים; 23. כלי תובלה שכיח בצבא; 24. אות יוונית; 25. אותו מכין המהנדס לפני התחלת עבודתו; 27. שם קיבוצי לקנים; 30. אחד מהשלושה בהם ניכר אדם; 31. תנועה לא חוקית, נגד ממשלתית; 33. ה"חיל המתרוצץ ביותר ביחידת ח"ר"; 35. ירד מן השמים כשהוא כרוך עם הספר; 36. אחד העם סבר שהוא לא זה; 38. הר"גשת קרובים מרוחקים; 39. הבל ארץ בד"רם ערב; 40. איפה, באנגליה; 41. ידידו של שלמה; 43. מלת כלכלה; 44. ענק החיות, חנות נעליים תל אביבית; 46. רי"

שרשת של חיפושים

ברמלה הוועקה המשטרה לחפש אשה זקנה, שיצאה לחפש את הנכדה שלה, ש יצאה לחפש את הכוכה שלה.

עין תחת עין

בתל אביב, ליד קולנוע אנגלי, מכר ספסר שני כרטיסים לאלמוני, קיבל תמורתם שטר של חמש לירות, נוכח במאוחר שהשכר מזויף.

אמור לדבק טוב

בברנטפורד, אנגליה, הגישה אני מיי טרנפורד, תביעה נגד בעל בית קולנוע, ל אחר שהדביק אלמוני גוש מאסטיק אל שם לתת בעת הצגת סרט.

עולם הפזר

בפאריס, צרפת, נעצרה מלצרית, שעד שניסתה לתת הענקת בת 2000 פראנק לשוטר שבא לחקור אותה.

שינוי מין

בירושלים העתיקה נעצרה חבורת נערים, שחדרה לאחת הכנסיות, ניסתה לקשט את פסל מאריה הקדושה בשסם וזקן.

שנאת מסורת

בחיפה תחתית, תקף אברהם רוזנברג (22)

חבאן, הכריע נאסר לטובת האב, יעץ לאם להתאסלם ולסגל לעצמה מבטא חבאנימוס למי.

המצבות מתפוררות. פסק דין זה לא מצא חן בעיני קהלת המתאסלמים החבאניים, שרובם טרם סיגלו לעצמם חיתוך דיבור חבאנימוסלמי, והם החליטו על דרך משל חלמת להבעת מחאתם: כל מתאסלמי חבאן, צורפי זהב לפי מקצועם, כמו בחודש שעבר והיגרו לנסיעות חדרמאות השכנה, אליה אטורה כניסתם של יהודים, מותרת בהחלט כניסתם של לא יהודים.

כל מה שנשאר מקהילת יהודי חבאן ב חבאן הוא בית הקברות היהודי שלפי האמת מתאסלמי חבאן אף קצו קרוב. לפני צאתם לחדרמאות גילו כי צעירי חבאן עסקו משך ארבע השנים האחרונות בנחיצת מצבות קברי אבותיהם היהודיים. יהודי עדן, אליהם הגיעה פרשת חבאן שבוע שעבר, סברו אח רת, ידעו כי לפחות האשמה זאת לא היתה מבוססת. המצבות העשויות אבני חול פרי כות מתפוררות מעצמן.

ברית הסועצות

חופש מוגבל

גישה של ממשלת ברית המועצות לדה התרככה בשנים האחרונות, היות והשלטונות הגיעו למסקנה שהדת הינה אחד הגורמים

אנגליה

הבייגל נשאר טרי

ארבע מאפיות הבייגל (כעכים) הלונדוניים, על תריסר אופייה, עמדו לפני בעייה תמורה. חוק אפיית לילה שהועבר בפרלמנט אסר על אופה לעבוד יותר מ 28 שבועות בשנה עבודת לילה, ואלה בסרוגין של ארבעה שבועות עבודת לילה וארבעה שבועות עבודת יום.

בעייתם של אופי הבייגל נבעה מכך שהבייגל הוא מאפה בוקר טיפוסי ליהודי לונדון, חייב להופיע על שולחנם בין שש שלושים לתשע שלושים בבוקר. לו היה החוק מופעל ב מאפיות הבייגל, היו אלה נאלצים לסגור את מאפיותיהם כל חודשיים לחודש ימים, או לחפש אופי בייגל חדשים. כי בייגל הנאפה יותר משעות מספר לפני ארוחת הבוקר, שוב אינו בייגל.

חבר הפרלמנט: הודי ברט גינר התערב בדבר, התקשר עם שר העבודה, הסביר לו את הכרח אפיית הבייגל בלילה. הוא אפילו גילה לשר את סוד ייצור הבייגל, התלכע כמה שעות לפני אפייתו את הרתחת הבצק. השבוע פירסם שר העבודה הבריטי את רשמית המאפיות עליהן לא חל חוק אפיית לילה. ארבע המאפיות הראשונות ברשימה: מאפיות הבייגל הלונדוניות.

ארצות הברית

TIME IS MONEY

אדי קנטור ידוע בארצות הברית לא כ שחקן מצליח בלבד, הוא ידוע במידה לא פחותה כמאסף הכספים בחסד מיליון. בשנים האחרונות הוא מקדיש את כשרונו זה למג בית היהודית המאוחדת, יכל לזקוף על חש בוננו מיליונים רבים של דולרים, אותם משך מארגנים יהודיים.

האביב, עם פתיחת מסע איסוף הכספים ה שנותי, ניסה קנטור לפרוט על נימה ישנה, ק וזה למשוך בעזרתה עוד יותר כסף מעל יותר ארגונים. הנסיון, שבוצע לקראת מכי בת מגבית ערב פסח כסינסינטי, התבטא ב הדפסת מאות כרטיסי הזמנה שנשאו ככר חרת את אחת האמרות השגורות ביותר בפי אנשי עסק אמריקאיים: Time is money. פחות שיגרתיות היו השאלות שהופצו תחת כותרת זאת. שאל כרטיס הזמנה הקנ תורי: כמה דולרים תתרום, אם לא תאלץ לבזבו זמן ולבוא למסיבתנו? כמה דולרים תתרום, אם לא תצטרך לבזבו זמן וללבוש בגדי ערב? כמה דולרים תתרום, אם לא תחוייב לבזבו זמן על פגישה עם אנשים, בהם אינך רוצה לפגוש?

שאלותיו של קנטור פגעו בארגונים, ו תרומות ניכרות נשלחו, כמצופה, כערב ה מסיבה. שלא כמצופה החליטו רוב התורמים לבזבו את זמנם, באו למסיבה לבושים בגדי ע ב. כי במסיבה היה אדם אחד אותו רצו לפגוש, כל זאת: אדי קנטור.

חבאן

צריכים לדעת להתבטא

מוסלמי שהעליב יהודי בחבאן, הנסיכות העצמאית למחצה שבדרום תימן, היה מובא לפני קאדי העיר, נקנס ומתחייב כבטיחת ככש וחלוקת בשרו בין העניים. מוסלמי ש הרג יהודי בחבאן הוא עצמו ממצב הרבה פחות נעים: הוא היה מגודה מן החברה וחרפתו היתה גדולה כאילו הרג אשה. דקדוקי חוק חבאניים אלה עברו מן ה עולם, כאשר מאות יהודי חבאן כמו בשנת 1950, צררו את חפציהם ועלו לישראל, יחד עם אחיהם התימניים במרדב הקסמים. הם השאירו מאחוריהם אשה יהודייה אחת, ש נשארה בחבאן מפני שבעלה, בדומה לכמה עשרות יהודי חבאן חסרי נטיות ציוניות, ב כר להשאר בחבאן, בחר בדרך הקלה של התאסלמות.

משך ארבע שנים ביקשה את האפטרופסות על בנה, שהיה מצוי בבית בעלה המאוסלם, ממנו התגרשה בינתיים. בראשית החורף הצ ליחה להופיע לפני שופטה העליון של חבאן, השולטן נאסר אבן עבדללה, להפיל לפניו תחנוניה. נאסר גילה שיטת הכרעה פשוטה. הוא ביקש מהילד שלמו משך ארבע השנים הקוראן לזקלם כמה מתן. כשפתח הילד את פיו בחיתוך דיבור חבאנימוסלמי מובהק, השונה בהטעמתו מזה שהיה מצוי בפי יהודי

האביב משפיע כנראה על כולם. הם רוצים בניבנות זוג למכתבים, ש יהיו עליזים, אוהבים להשתעשע. לא ציור, לא פיסוק, לא פמנתי

חומת שיטר ועיניים בת 18 (882/221) וחתבת לי שריא אומללה מאד. נראה לה מתוך המרוץ כל הבחורים מבקר ים להתחבבות בחזרות יפית. להכריה היא נערה לא ביותר יפה. אין בה כל כשרונות מיוחדים כצורה, פיסוק, או נגינה על פסנתר. היא גם לא מכריזה ביותר בחברה. לכן השמחה היא לככל מחכיבם מבחור הרומה לה כחכונותיה. בעיקר ספרות, מעט מוסיקה

שתי בנות 18 (882/223) שבעוד שנתיים תסימרו את המינר, החליטו שלמרות שהלימודים תופסים מקום נכבד בחייהן הצעירים. לא עליהם לכבד אפשר לחיות. אמנם הן רציניות, אך הן יודעות. להשתעשע בשעה המתאימה, להאזין ל מוסיקה כבדה וקלה, לצווח שיחה נעימה. את כחונותיהן אלה הן מוכונות להרעף על שני צעירים בעלי השכלה תיכונית, שיהיו רציניים אך גם אוהבים בירור, והעיקר שיאהבו מוסיקה קלאסית, בכל נומי נפשים.

לא פחות מ 160 בני 17 (882/224) נגד חברות הנערם עותניער. על כל פנים אין להם דבר נגד בנות תל אביביות בני 16 שנוכחן לא פחות מ 160 ס"מ. זאת הם מוכנים להוכיח במכתבים.

שלא תהיה עציבה ספורטם כפולטה למרעי הרוח בירר שלי (882/225) אומר על עצמו שהר פעלו נאה ומראה פניו נהמד, אורב המורכבים. הוא אוהב מוסיקה קלאסית, ספרות, ריקודים סאלוניים ועממיים, ספורט, בעיקר שחייה, טיולים, להתבדר ולהתלוצץ. אם תמצא נערה יפה שאי חבת את אותם הדברים, ישמח להתכתב אתה. הוא מציג תנאי אחד: שלא תהיה עציבה.

שכן תהיה חכמנית מי שאוהבת לטייל על נבי אופנוע ויחד עם זאת סלוגנית בעלת מרץ וחכמנית, תוכל להצוץ עניין בהתכתב גת עם אוהביהטיוולים בן ה 16 (882/226).

קבלתי מכתב מתנה בת 17 הכר תבת: "לבי בן 17, פטור מכל בעיות, אני מאושרת לגמרי בפעילותי ב תנועה (צופים) במוסיקה, בספרים ובהליכה לתיאטרון, אני ממליצה לכל אלה אוהבים רומנים של מיישר שנים, וסרטים מתקיימ, לעשות כמוני."

אני מעבירה את התפריט, ויחי האושר! בכל זאת, חנה, אני מסרבת להאמין שאת משוחררת לגמרי מכל דאגה בגיל 17. העדר מוחלט של דאגה הוא מדהאי.

אהבה בטניקוקוזר זהו ורתי: אתן מיואשות נוכח ה עובדה כי הנערים להטים אחרי חברי תיכר הצבועות, אתן תמיאשות בקלות סבר ידירתי. כדי להיות נאהבות, סבר לכן רק מעט צבעי קנינה איפוא, קוספס שלמה. אם באמת משתעשע הנערים אחרי נערות בטניקוקוזר, לא יאודר הזמן ואקבל מכתב מכן, "במי לבחור? אני מיואשת... ואם (כפי שאני סבורה) האהבה אינה שאלה של צבעים, תהיינה פטורות מלהתיאש פעם נוספת.

אתה אהבת אותי? שמה ש: נערות ונשים ככלל אוהבות לדעת שהן נאהבות. לנבי נערתך, ואני יכולה להביי זאת, לא מספיקה ההזדהות האהבה שנתת לה לפני חודשים מספיק. יש לה ההנחה שהיחסיכם נכנסים לשירה. אינך יוצר לומר לה ככל פנישה "אני אוהב אותך" כמו ברומנים העיר רים אתה יכול לעשות זאת בחמאה, במלה טובה, בחיור, קלום לא יוד מכי כורד הנכרי אם תלחש לה שנטיות חמיר דות לאיננו מדי פעם.

הרצחת וגם ירשת? ענינה: את כנראה רוצה לאכול את הקונד וההשאר אתה בירור, "סמכת" תחברת את החבר שלך, והבנת לשמור גם על ידידותה. עליה לחיות בעד לת אופי מלאכי כדי להסכים למצב כזה. ומה, בינינו כבין עצמנו, קיווית שתעשה, שתתפל על צוואר מרוב שמחה או. אי. אמר המשוחרר, ובכן שמור על כיוושר החרש לפני שתבוא חברה אחרת שלך ותלשטו עליו פעם.

הרב הראשי זכאי בית הכנסת במוסקבה על פי רוב, זקנים ועניים

החשובים לחיזוק הרגש הלאומי. מספר ה מאמינים ברוסיה הוכפל ושושל. הכנסיות הנוצריות ובתי הכנסת היהודיים שוב התמלאו מתפללים.

זאת היתה דעתם של אישים רבים שביקרו בברית המועצות לאחר מלחמת העולם השני. אולם העתונאי האמריקאי מרשל מק דאפי, שסייר לאחרונה בכל רחבי רוסיה, (ראה מכל העולם) הצליח להביא משם רשי מות שלם עברו צנזורה, הגיע למסקנה אחרת לגמרי.

סיפר מק דאפי: "השפעתה של הדת על יושבי רוסיה הולכת ומתרופפת. אצמם ראיתי מספר תמונות קדושות בבתי איכרים ברחבי המדינה, אולם כאשר ביקרתי בכנסיות פרי בוסלאביות, מסגדים מוסלמיים, כנסיה קתו לית ובתי כנסת יהודי, מצאתי שם רק מא מינים מועטים — בעיקר נשים זקנות. באחד מימי ראשון ביליתי שעה וחצי בכנסיה הגדולה של קיוב. היו שם 500 מתפללים, 90 אחוז מהם נשים. כולם נראו זקנים ו צעירים. ראיתי שם ארבעה תינוקות, תריסר ילדים גדולים יותר — ורק 20 מבוגרים מתחת לגיל 50.

נראה כי ברוסיה שורר חופש הדת, הוסיף מק דאפי, אבל יחד עם זה ברור שמתנהלת פעילות אנטי דתית מסועפת. ב מוסקבה יש 55 כנסיות על חמישה עד שבעה מיליון תושבים, שעה שבניו יורק יש 2600 כנסיות על שמונה מיליון תושבים."

לא נערך שם מפקד אוכלוסיה מדוייק מאז שנת 1939.

מלצר של מסעדה מזרחית, בחול המועד של פסח, לאחר שגודע לו כי הפיתות שאכל נאפו מקמח מצות.

תפוס את האריה באוזני

באוזני, אפריקה הדרומית מערבית, ה תעה האיכרה רחל אלס על לביאה ש התקיפה את בעלה, אחוזה באוזניה עד ש הבעל ירה בה.

בין שיני החוק

בסנט אנס, אנגליה, הציץ הימאי ביל שפרד מחלון הרכבת, איכר את שיניו ה חותבות, משך במעצור לשעת חירום, הצליח למצוא את השיניים ליד המסילה, נקנס מאוחר יותר ב 7 לירות סטרלינג.

אין אדם בלי הוה

ביפו, פרצה המשטרה לבית מלון, מצאה באחד החדרים צעיר ערום, חיפשה בארון הבגדים, מצאה שם צעירה ערומה.

תפוקה ספרותית

בבאטפורד, אנגליה, נעצרה אודרי פיית, לאחר ששלחה מכתבים בעילום שם לכל 1200 יושבי המקום, הסיתה אותם זה בזה.

עזרה לאומית

במונטריאלי, קנדה, נעצר עורך דין ש מכר ילדים קנדיים לאימור למשפחות אמ ריקאיות, טען בבית המשפט: "רציתי רק לעזור למדינה, להקל ממנה את עול הטיפול בילדים אלה."

סוסו המאוכף של הכומר הפרוטסטנטי ניצב בחצר חוות גרינווטר, שעה שהכומר עצמו ישב ליד מיטת החולה בבית פנימה. הוא זועזע למראה החזאי הצנום והקוריה. שערו של האיש היה פרוץ, פניו אפורים, שפתיו כחולות ועיניו ריקות מכל הבעה.

בהיכנסו ברח הכומר את החולה לשלום, אך לא קיבץ כל תשובה. במקום זה נעץ החזאי הזקן את מבטו בבתי קאתרין, שהביאה את הכומר החדרה. עיניה היו אדומות מכבי.

אבא חלוש היום, אמרה קאתרין בהגישה לכומר כיסא. אחר פנתה ויצאה מן החדר. הכומר הכיר אותה היטב. אילו מת בן־הבלעיל הזקן לפני עשר שנים, הייתה קאתרין נישאת לו. אבל החזאי הזקן הלם באגרופו על השולחן ונשכח שבתו לא תינשא לאדם שאינו איכר. הם התחננו לפניו, הפצירו בו בשם האהבה היא שטות!

מזור היה לו לכומר לשבת ליד מטתו של הזקן, לאהר שלא דרכה רגלו על סף־הבית משך עשר שנים מתימות. בעיניו השחורות של החולה חלף ברק. "באת אפוא?" קולו היה צרוד וקשוח. "כן, השיב הכומר בשקט, וכי מדוע זה לא אבוא אל מיטת גוסס?"

"מי אמר שאני גוסס? אני יודע שאתה תשמח על כך — אתה והפועלים שלי. אני משער שהם מוניחים את עבודתם, מקחים שלא אוכל עוד לנזוף בהם. אפילו בתי — השוטה העלובה שאינה יודעת לדאוג לעצמה — תקבל את מותי בשמחה. לא, אל תהיה כל־כך בטוח שאני הולך למות."

"החיים והמות בידי אלוהים," אמר הכומר בחומרה. "הבלים," רטן הזקן, "אתה מיחס לאלוהים כוח רב מדי." הכומר שלח בו מבט זוטף. הוא חשב שהוא הווה מתוך קדחת.

"יקח השד את כולם!" שאג החולה. גבות־עיניו העבותות נצטמצמו, תווי־פניו הפכו קשוחים יותר. נשתררה דממה עמוקה. הכומר נעץ בזקן מבט מאשים, והלה השפיל את עיניו. הכומר נתקף חוסר־מנוחה. "שלחת לקרוא לי?" שאל לבסוף.

"לא כדי להשלים אתך. עדין אינך ראוי לבתי. קאתרין הגה אשה שקדנית ותקיפה, ועקרת־בית מצויינת." "כל זה יודע לי," השיב הכומר. "חיוורת אחרי קאתרין רק מפני שהיא עשירה."

"אתה טועה!" קולו של הכומר היה מלא התרגשות. "אתה יודע שהיא תירש את גרינווטר, תקבל את כל נכסי." "זהי דיבה שפלה!" קרא הכומר בקומו ממקומו. "אינך אלא בשר־ודם — ואני אהיה האחרון שיאשים אותך על כך."

הכומר רכס את מעילו. "אין לי מה לעשות כאן," אמר בזעם. "אל תחפו, כומר. עדיין לא אמרתי את כל אשר בפני." הזקן פשט את ידו המגודלת ורמו לכומר לשבת. הכומר ציית. הוא שנא את החזאי — את האיש אשר עמד בינו לבין אושרו — אבל הוא החליט שלא להרגיז אותו, שלא להחיש את מותו. הוא אמר בזהירות: "חושבני שאתה זקוק לברכה אחרונה. הבאתי לך את תב־הקודש ויין־הקודש."

"לא, אוכל למות גם בלעדיהם. כל אשר עשיתי, יפה עשיתי." "ההיטבת לעשות גם בהפרידך ביני לבין קאתרין?" "כן, אמרתי לך שהאהבה היא שטות. האמנתי בכך." בלבו של הכומר ניצת זיק של תקווה. "האמנת? השנייה את השקפותיך?"

הזקן שתק שעה ארוכה, ולבסוף אמר לאיטו: "בן עשירים הייתי כאשר באתי לראשונה לחוות גרינווטר. המקום מצא חן בעיני, ואני מצאתי חן בעיני החזאי. מרגרט הייתה בתו היחידה יורשת כל נכסיו. היא הייתה יפת תואר; אולם לא שמתי אליה לב, עד אשר הוברר לי שלא אוכל לקבל את החזה מבלי לקבל גם אותה. שנחתתי עם אביה, והוא נתן את הסכמתו."

הכומר משך בכתפיו בבוז: "ומרגרט גם היא העמידה את החזה מעל לך?" "חושבני שלא. איני יודע. מעולם לא שאלתי אותה." "האם לא אהבת את אשךך?"

"לא היה לי צורך באהבה. הייתי מאושר גם בלעדיה. זכור לי כי ערב אחד, לאחר העבודה, יושבתי על פסגת הגבעה ורקמתי תוכניות לעתיד. הערב היה יפה. השמש הזחיבה את כל הסביבה. סקרתי את החזה. היא הייתה יפה

להפליא." "פתע חבקו זרועות חשופות את צווארי, וקול רוטט לחש: 'אתה אוהב אותי? אתה אוהב אותי?' "חשבתי שזאת הייתה המשרתת, לינה. היא לטשה אלי עינים במשך כל אותו קיץ. היא הפריעתי ממחשבותי הרציניות על העתיד. הדפתי אותה ממני והלאה, ואצרתי מבלי להפנות את ראשי לאחור: 'עזביני לנפשי! האהבה שטות!' "

"הצעדים התרחקו לאיטם. לא חשבתני אחריה. מחשבותי היו עסוקות בשדות בבהמות, בבנינים הזקוקים לשיפוץ." "למחרת בבוקר ניגש בעל־החווה אל המקום בו עבדתי. הוא היה במצב־רוח רע." "הנערה מתעששת, אמר בקדרות." "הפסקתי מעבודתי, וחכיתי להמשך דבריו."

"אני מבין את הנשים הללו, רטן החזאי, 'תחילה הסכימה להינשא לך, אבל עתה אין היא רוצה בך עוד.' "הייתי נדהם ונבוך. חששתי שהחווה היפה והעשירה תשמט מידי. יכולתי רק לגמגם: 'מדוע?' "

"היא נשבעת שאינך אוהב אותה. אם תוכל לדבר על ליבה, מוטב שתעשה זאת ללא דיחוי." "חשד איום התגב אל לבי. מיהרתי לשוב הביתה. פגשתי את מרגרט בחדר־האוכל, אחזתי בידה וסגרתי את הדלת. היא נפנתה אלי בקרירות ושאלה לרצוני."

"אני מוכרח לדבר איתך, אמרתי." "אין לנו על מה לדבר, השיבה." "גחנתי אליה ושאלתי: 'האת היא שבת אלי אתמול וכרכת את זרועותיך על צווארי?' "היא נפנתה אלי, ובלחיה עלה סומק: 'אם תספר לי שלא הכרתני, לא אאמין לך.' "אל אלוהים! חשבתי שזאת הייתה לינה המטופשת!"

החזאי הפיני לא האמין באהבה. הוא האמין בדברים של מסמ: בשדות, באסי מים, בעררי בקר. אולם החיים לימדוהו לקח סר. אילצו אותו לשנות את השקפו והנוקשות באיחור־זמן.

"הזאת האמת לאמיתה?" שאלה מרגרט בלהיטות. "כן, הנערה רדפה אחרי כל הקיץ. חשבתי שהיא ראויה למנה הגונה."

"גם אני סבורה כך," אמרה מרגרט בחיוך, 'אני כה מאושרת!' אחר שלחה בי מבט בוהן ושאלה בהיסוס: 'האם אתה אוהב אותי?'" "עיניה היו נעוצות בי, כקוראות את כל מחשבותי. ראיתי שלא אוכל להתחמק מתשובה."

"לא ידעתי נערה לפניך. אני... אני מחבב אותך מאד, גמגמתי." "מובן מאליו שאתה אוהב אותי, אמרה, 'ואם אינך אוהב אותי, אתה עתיד לאהוב אותי! הייתי מטורף משמחה. חבקתי אותה בזרועותי ונשקתי לה."

החולה נשתתק. הכומר שקע במחשבות. הוא רחש הערצה לזקן שלא היה מסוגל לשקר אפילו בשעה שכל עתידו היה נתון על כף־האמאונים.

"ובכן... המשך החולה, 'קיבלתי את חוות־גרינווטר. השנים חלפו. מרגרט הייתה אשה טובה ונאמנה. לא הייתה בינינו כל מחלוקת, עד אשר התחלת אתה לחזור אחרי קאתרין. אשתי תמכה בך; אולם אני חזרתי על המלים אשר יצאו מפי באותו ערב גורלי: 'האהבה היא שטות!'"

"אשתי שלחה בי מבט נוגה: 'החשבת כך גם בשעה שחזרת אחרי?' "הייתי מוכה תדהמה. היא לא שכחה דבר." "אפשר שחשקת בחוה, לא בני, אמרה היא במרידות. 'הימים הבאים היו קודרים. אשתי הייתה שרויה במרה שחורה. קאתרין בכתה. בכיה היה חסר־טעם. הרי בניתי את החזה הנאה ביותר בסביבה. ובשתי את הבצות והרחבת את שדותי. קאתרין הייתה עתידה לרשת הכל — ואף על פי כן הייתה אומלת. הבלים! נערה המקבלת ירושה כזאת, יכולה להיות רק מאושרת."

הכומר נדהם. הזקן התעמר בבתו משך שנים, ועדיין אין הוא מתחרט על כך. "לקאתרין היו מחזורים רבים, אבל היא שלחה אותם כלעומת שבאו. לא התערבתי במעשיה; אולם כאשר הופיע בחוותי בירון בן מור, יציתי לה להיענות לו הוא איכר טוב, חרוץ ועשיר. אבל קאתרין התעקשה ואמרה: 'אם תכריחני להינשא לבירון, אטיל את עצמי לתוך הנהר.' "

"אפשר שזו הייתה רק עקשנות. הנערה דומה לי מאד: אין היא מוכנה לוותר. היא דבקה בך במשך כל השנים הללו, אף כי איני מבין מה מצאה בך." "יברכנה אלוהים," אמר הכומר חרש.

"בעשר השנים האחרונות לא התקדמת כלל." "היגון משאר צלקות עמוקות, אבל אתה אינך מסוגל להבין זאת," השיב הכומר. "כמובן שלא. מדוע היה עלי להבין זאת? איש לא העלה על דעתו שגם אני סבלתי. חיי היו עלובים וקודרים. אתה האשם בכל. אילו לא באת לחבל ארץ זה, הייתה קאתרין נישאת לבירון, וחיינו היו שונים לחלוטין. לעתים קרובות קיללתי את שניכם במלים ובמחשבה."

"קללותיך לא השפיעו עלי," אמר הכומר בשלחו בחזאי מבט בוהן. "אולי אתה חושב את עצמך לקדוש?" "לא, אבל תמיד השתרלתי למלא את דרישות־מצפוני. השתדלתי. זוהי מיה עלובה. אני כשלעצמי לא נסיתי מעולם להיות מה שאינני. האם אתה מאמין שכל אשר אתה אומר לבני־עדתך המטופשים הינו האמת לאמיתה?" "כן," אמר הכומר.

"וכיצד תרגיש את עצמך אם תקום בוקר אחד ותיווכח כי לדרישותיך אין כל יסוד?" "הדבר לא יתכן," השיב הכומר בקומו ממקומו. הוא לא רצה להוסיף ולהקשיב לדברי הכופר העיקש. "שב," אמר החולה בתקיפות.

"וכי למה שאשר לשמוע את גידופיך?" שאל הכומר. "אולי עלי לברך את האיש אשר הרס את שלום ביתי? לא תעזוב את החדר בטריט שמע את כל אשר בפני." הכומר שב וישב על מקומו באי־רצון. "קרוב לוודאי שאמה זוכר כי מרגרט מיתה חטופה. אפשר שבני־אדם לא האמינו כי התאבלתי עליה; אבל במו־תה חל בי שינוי מזור."

"לאחר ההלוויה נראה הבית ריק מאדם. שקעתי בעבודתי. לעתים קרובות הייתי אפילו שוכח שמרגרט מתה. הייתי נכנס הביתה וצועק: 'מרגרט, היכן את?'"

"וקאתרין הייתה באה במרוצה ואמרת ברטט: 'האינך זוכר שאמא מתה?'"

"אותה שעה הייתי הודף את קאתרין ממני והלאה ומסתגר בחדר־המיטות. לא ידעתי את אשר אירע לי. כפי שכבר אמרתי לך, לא אהבתי את אשתי. אילו שאל אותי מישהו אם היו לה עיניים תומות, תכולות, או אפורות, לא הייתי מסוגל להשיב. לא ידעתי את מהות האהבה."

"ניסיתי להחליץ מכבלי־יגוני; אבל הדבר לא עלה בידי. התחלתי להזניח את עבודתי, הסתגרתי בחדרי למשך ימים שלמים, ללא מאכל ומשקה."

"השכנים התחילו שולחים בי מבטים מזוירים, יצעו לי לפנות אל רופא. התעלמתי מעצמם; ידעתי שבעולם כולו אין רופא שירפאני. באותה תקופת־בידודי הייתי חומק חרש מחזר אל חזר. מרגרט הייתה עושה זאת לעתים קרובות בהשגיחה על משק־הבית. לעתים היה נדמה לי שהיא נלחית אלי בסיורי. הייתי יושב ומתבונן על סביבותי, מתוך תקווה לראותה — ולו לרגע קל."

"לעתים קרובות הייתה קאתרין באה ושאלת אותי מה אני כחפשי." "מחפשי? הייתי תמה, איני מחפש דבר. אני רק בודק אם את מנהלת את הבית כשם שניהלה אותו אמך בהיותה בחיים."

"לעולם לא אדע אם היא האמינה לי. דבר אחד היה ברור: בני אדם החלו להתלחש על מחלת־י."

"הכרדתי את עצמי לעבוד. עמלתי בשדות עד ערב. אולם השתוקקתי לשוב הביתה. שם הייתי קרוב יותר אל מרגרט. הייתי מסתגר בבית אפילו בשעה שידעתי כי הפועלים מוניחים את עבודתם."

"כאשר הייתי נשאר לבדי, הייתי מוציא את בגדיה של מרגרט מתוך הארון, מצמיד אותם אל לחיי, מלטף אותם. בפי שפעו דברים, אשר לא אמרתי למרגרט אפילו פעם אחת בהיותה בחיים."

"נשתררה דממה, הכומר נעץ את עיניו בזקן, עכשיו אתה מיין עי־מה סבלנו אני וקאתרין במשך כל השנים הללו," אמר לבסוף.

"סבלת?" אמר החזאי הזקן בבוז עמוק. "אבל לא עשית דבר וחצי דבר כדי לשים קץ לסיבלך." "לא עשיתי דבר?" תמה הכומר. "וכי מה יכולתי לעשות? הרי קאתרין לא רצתה להינשא לי בניגוד לרצונך."

"אינך אדם אמין־לב, כומר. לא, לא אעוץ לך עצות. אהבה שאין עמה אומץ־לב אינה אלא שטות. האהבה האמיתית הגה חזקה. היא כוח איתנים — ואין דבר אשר יוכל לעמוד בפניה. עיני הכומר זהרו. היא פנה אל החולה ושאל: "שיניתי את דעתך בקשר אלי ואל קאתרין, הלא כך?" "לא. כל השקפותי עומדות בעינן. כל חיי בנתי לאנשים המתיאשים בהיתקל במכשולים. אני יכול לומר לך שאינו קיבלתי מאביה של מרגרט תשובה דומה לזו שקיבלת ממני, לא היה בעולם כולו כזה שהיה מסוגל להפריד ביני לבניה. אני לא הייתי יושב עשר שנים באפס מעשה."

הכומר קם ממקומו. קולו היה צרוד. "עכשיו אני מבין אותך. מוטב לך למות מאשר לחזור בך. אבל לא תוכל עוד להקניטני ולומר שלא עשיתי דבר!" כאשר נסגרה הדלת מאחורי הכומר, הנארו פני החזאי הזקן בחיוך ערמומי. "סוף סוף עוררתי אותו מתרדמתו! לחש. הפועלים שעבדו בשדה הסמוך ראו את הכומר יוצא מן הבית, נושא את קאתרין בזרועותיו, מרכיב אותה על סיסו ודוהר משם והלאה. ואי־שם מאחורי החילונות הכבדים של הבית, ישב הגוסס ושלח אחריהם את חיובו הנוהר.

הם חושבים שהם חזקים

אין דבר המצחיק אותך יותר מאשר מוצאנו של הדרך הפשוט
המתחזק כרחוק על קליפה של מנהל. ממומן שהמאגן שינה
מאשר אתה הוא המתחזק - ממקרה זה נראה כי המצב קצת
למדי, אולם הדרך, דעוּמַת זאת, מוצא אותנו למשקשש מותר
את הקורה הפסיכולוגית הזאת המינו וניצלו הממוריסטים
רבים, אשר ידעו כי נשמתו של מי אדם שומן מצויסם קטן
אז גדול, המוכן מכל דגש ליהנות ממשקן זולתו. בעמוד זה
מגיש קר, העולם הזה מחדר קריקטורות מן הסוג של המור
החוצה. אנשים תולים את עצמם, יורים באקדחים, מניחים
מצאת איש לרגלי העדו, נהגמים בעצמיות וקטנות -
אין דבר, אתה יטו לאחזק היתנות. זה לא קרה כי.

